

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

***“ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΗΠΑ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ”***

της

ΧΑΤΖΗΚΩΣΤΑ ΑΝΝΑΣ-ΜΑΡΙΑΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: κ. ΜΠΕΛΛΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ

**ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΕ ΩΣ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΤΟΥ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ**

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

Ένα πολύ μεγάλο ευχαριστώ.....

**Στους γονείς μου για την βαθιά στήριξη τους,
στην ξαδέρφη μου Αλίκη, η οποία με ενθάρρυνε να συνεχίσω
δυναμικά και ιδιαιτέρως,
στην επιβλέπουσα καθηγήτριά μου
κα Μπέλλου Φωτεινή για την πολύτιμη συνεργασία και την
καθοδήγησή της**

«Δηλώνω, υπευθύνως, ότι όλα τα στοιχεία σε αυτήν την εργασία τα απέκτησα, τα επεξεργάστηκα και τα παρουσιάζω σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς και τους νόμους που διέπουν την έρευνα και την πνευματική ιδιοκτησία.

Δηλώνω, επίσης, υπευθύνως ότι, όπως απαιτείται από αυτούς τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποιώ και τα οποία δεν συνιστούν πρωτότυπη δημιουργία μου»

Η μεταπτυχιακή φοιτήτρια,
Χατζηκώστα Άννα-Μαρία

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγή.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
1.1 Η Διπλωματία στις Διεθνείς Σχέσεις.....	7
1.2. Συμβατική διπλωματία.....	8
1.3 Δημόσια διπλωματία.....	9
1.4 Στρατιωτική και Αμυντική διπλωματία.....	10
1.4.1 Αμυντική Διπλωματία.....	10
1.4.2 Στρατιωτική Διπλωματία.....	11
1.5 Η Στρατιωτική Διπλωματία σε σχέση με τη «Διπλωματία των Κανονιοφόρων».....	14
1.6 Η Στρατιωτική Διπλωματία σε σχέση με την «Καταναγκαστική Διπλωματία» άλλως «Διπλωματία Όπλων».....	14
1.7 Η Στρατιωτική Διπλωματία σε σχέση με την «Αμυντική Διπλωματία».....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
2.1 Η Στρατιωτική Διπλωματία της Κίνας.....	17
2.2 Οι Στόχοι της Στρατιωτικής Διπλωματίας της Κίνας.....	19
2.3 Άξονες στρατιωτικής δράσης της Στρατιωτικής Διπλωματίας της Κίνας.....	21
2.4 Φορείς Δράσης και οι Εμπλεκόμενοι.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
3.1 Στρατιωτική Διπλωματία της Αμερικής.....	25
3.2 Η Αρχή - Ο Μεγάλος Λευκός Στόλος.....	25
3.3 Μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.....	27
3.4 Το μάθημα της Κορέας.....	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
4.1 Σήμερα στον Ειρηνικό.....	31
4.2 Δείκτες ισχύος ΗΠΑ-ΛΔΚ. Σύγκριση των δύο, τάσεις και δυναμική.....	34
Επίλογος.....	39
Βιβλιογραφία.....	42

Εισαγωγή

« Η διπλωματία είναι η συνέχιση του πολέμου με άλλα μέσα»

Τσου Εν Λάι (Κινέζος πολιτικός)

Σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο διεθνές σύστημα τα κράτη-μέλη προσπαθούν να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που τους παρουσιάζονται και ταυτόχρονα να εξυπηρετήσουν τα εθνικά τους συμφέροντα. Προκύπτει, λοιπόν, μεγάλη ανάγκη να αναλάβουν δράση, ώστε να διαμορφώσουν τις εξελίξεις υπέρ τους.

Η διπλωματία σαν εργαλείο επικοινωνίας χρησιμοποιείται από τις πρώιμες κοινωνίες αλλά ο ρόλος της έχει ενισχυθεί, κυρίως, μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου.

Η Στρατιωτική και Αμυντική Διπλωματία έχουν μπει στο επίκεντρο των διπλωματικών πρακτικών και χρησιμοποιούνται από τα κράτη για την προώθηση των εθνικών τους στόχων και την εκπλήρωση της εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής τους.

Το υψηλό κόστος των πολέμων και η εμφάνιση πυρηνικών κατέστησαν τις στρατιωτικές επιχειρήσεις λιγότερο ελκυστικές, περιορίζοντας έτσι τον πόλεμο ως εργαλείο πολιτικής. Με διπλωματικό τρόπο μία χώρα προωθεί ελκυστικές ιδέες και προτάσεις, προκειμένου να πείσει τις υπόλοιπες¹.

Η Στρατιωτική Διπλωματία (ΣΔ) των ΗΠΑ και της Κίνας, συνδέεται με τις γενικότερες γεωπολιτικές εξελίξεις ιδιαίτερα μετά το πέρας του Ψυχρού Πολέμου και ως φαίνεται από τον όρο αυτής, συνδέεται με την έννοια της Διπλωματίας εν γένει. Οι δύο μεγάλες υπερδυνάμεις προσπαθούν μέσω της Στρατιωτικής Διπλωματίας να επηρεάσουν τις διεθνείς εξελίξεις και χρησιμοποιούν τις Ένοπλες Δυνάμεις είτε για την καταπολέμηση απειλών είτε σε ειρηνευτικές αποστολές.

Τονίζεται έτσι η τεράστια σημασία της Στρατιωτικής και Αμυντικής Διπλωματίας για την διατήρηση της ειρήνης στο διεθνές σύστημα και την προώθηση των εθνικών πολιτικών της κάθε χώρας ξεχωριστά.

Σκοπός της εργασίας είναι να αναδείξει την διάσταση της ιδιαίτερης αυτής διπλωματίας για την αποφυγή πολέμων και συγκρούσεων και τον ρόλο των δύο μεγάλων δυνάμεων της εποχής (ΗΠΑ-ΚΙΝΑ) στην ασιατική σφαίρα. Με αυτόν τον τρόπο θα γίνει αντιληπτό το πόσο στρατηγικά σημαντική είναι η περιοχή της Ασίας και για τις δύο αυτές χώρες.

---

¹ Joseph Nye, *Ηπια Ισχύς* (2005) : Το μέσο επιτυχίας στην Παγκόσμια Πολιτική, Αθήνα: Παπαζήση

Στην παρούσα εργασία, το κεντρικό θέμα συζήτησης είναι η Στρατιωτική Διπλωματία των ΗΠΑ και της Κίνας στην περιοχή της Ασίας.

Αρχικά θα γίνει προσπάθεια ανάλυσης των βασικών όρων της διπλωματίας. Μέσα από αυτήν την διαδικασία θα γίνει κατανοητή η μεγάλη σημασία της Στρατιωτικής και Αμυντικής Διπλωματίας για την εξωτερική πολιτική κάθε χώρας.

Εν συνεχεία, θα αναφερθεί ο τρόπος λειτουργίας της Στρατιωτικής Διπλωματίας των ΗΠΑ και της Κίνας ξεχωριστά και πώς αυτή επηρεάζει την περιοχή της Ασίας γενικότερα.

Τέλος, θα γίνει μία σύγκριση της δυναμικής και των τάσεων των δύο μεγάλων δυνάμεων και θα καταλήξουμε σε συμπεράσματα.

Κεφάλαιο 1

1.1 Η Διπλωματία στις Διεθνείς Σχέσεις

Η διπλωματία αποτελεί το κύριο όργανο ή το μέσο για την διεκπεραίωση της εξωτερικής πολιτικής των κρατών, χωρίς να στηρίζεται στην βία ή στον πόλεμο. Κύρια αποστολή της είναι ο διακρατικός διάλογος και η διαπραγμάτευση, προκειμένου να αντιμετωπιστούν συγκρούσεις και διαφωνίες².

Βασικός της στόχος είναι να προάγει το εθνικό συμφέρον και να βελτιώσει την θέση και την εικόνα μίας χώρας στην διεθνή σκηνή. Μέσω αυτής επιδιώκονται ειρηνικά μέσα, και συμφωνίες. Ρυθμίζονται οι σχέσεις των χωρών και εκφράζει εθνικούς στόχους και συμφέροντα³.

Κύριος φορέας επικοινωνίας είναι το Υπουργείο Εξωτερικών, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν ασκείται και από άλλους μη κρατικούς δρώντες.

Κύριες λειτουργίες της είναι⁴:

- εκπροσώπηση μιας χώρας σε άλλες μέσω αντιπροσώπων αλλά και σε διεθνείς οργανισμούς
- επικοινωνία και επίσημος διάλογος μεταξύ κρατών ή διεθνών οργανισμών

---

² Barston, R. (2006) Modern Diplomacy. Essex : Pearson Education

³ Βύρων Θεοδωρόπουλος «Εξωτερική Πολιτική, Διπλωματία-Διπλωμάτες» Εκδόσεις Φυτράκη/Τύπος Α.Ε 1990

⁴ Hamilton, A. & R. Langhorne, The Practice of Diplomacy: its Evolution, Theory and Administration (London: Routledge, 2002) [1995].

- διαπραγμάτευση σε διμερές ή πολυμερές επίπεδο, ώστε να επιτευχθεί συμφωνία
- συλλογή έγκυρων πληροφοριών

1.2 ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Σε μία τόσο μπερδεμένη πολυπολικότητα του διεθνούς συστήματος, η ανάγκη για οργανωμένο διάλογο είναι τεράστια. Η διπλωματία αποτελεί την διαδικασία μέσω της οποίας ασκείται η εξωτερική πολιτική κάθε χώρας. Η τελευταία αποτελεί την επίσημη συμπεριφορά του κάθε κράτους, την στάση και τους στόχους του.

Η παραδοσιακή ή αλλιώς συμβατική διπλωματία ξεκίνησε από αρχαίες και πρωτόγονες κοινωνίες, όπου υπήρχε ανάγκη για επικοινωνία και συναλλαγή μεταξύ γειτόνων. Με την πάροδο του χρόνου και την εξέλιξη των κρατών προέκυψε η ανάγκη της νομιμότητας για διπλωματικούς πράκτορες που ασκούσαν την διπλωματία. Οι πρεσβείες και οι διπλωμάτες του εκάστοτε κράτους ασκούσαν την συμβατική διπλωματία για την επίλυση ζητημάτων με ειρηνικό τρόπο. Η παλαιότερη μορφή διπλωματίας είναι η διμερής, με βάση την οποία διαπραγματεύονται μόνο δύο χώρες⁵.

Η τελευταία ονομάζεται και παραδοσιακή διπλωματία και ασκείται μόνο από τα αναγνωρισμένα κράτη, όχι από άλλους δρώντες. Διεξαγόταν υπό καθεστώς μυστικότητας και χαρακτηριζόταν από συγκεκριμένους κανόνες με συγκεκριμένες διαδικασίες.

Συνεπώς, τα δύο συμβαλλόμενα κράτη επικοινωνούσαν μέσα από τους μόνιμους αντιπροσώπους με σκοπό να πετύχουν αμοιβαίες συμφωνίες⁶. Επιπλέον στην παραδοσιακή διπλωματία το θεματολόγιο ήταν πολύ πιο περιορισμένο από ότι είναι σήμερα και ακολουθούσε τους κανόνες που όριζε το διπλωματικό πρωτόκολλο.

Θεωρητικά η διπλωματία (παραδοσιακή ή νέα) αποτελεί μία εναλλακτική λύση του πολέμου, μέσω της οποίας τα κράτη-δρώντες διεξάγουν επίσημους διαλόγους και συναντήσεις (είτε σε διμερές είτε σε πολυμερές επίπεδο) με στόχο να επιλύσουν τις διαφορές τους ή να κλείσουν συμφωνίες.

Κατά το μάλλον ή ήττον, οι συμμετέχοντες επιθυμούν την συνεργασία στο διεθνές σύστημα για να

---

⁵ Watson, A., *Diplomacy: The Dialogue between States* (London: Methuen, 1982)

⁶ Brian White: *Diplomacy (The globalization of world politics .An Introduction to International Relations: Edited by John Baylis and Steven Smith.)*

επιταχύνουν την εκπλήρωση των στόχων τους και την προώθηση των συμφερόντων τους.

1.3 ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Αν και η παραδοσιακή διπλωματία προσέδιδε σταθερότητα και ειρήνη στο σύστημα των κρατών, υπήρξε ανάγκη για μετασχηματισμό της λόγω της παγκοσμιοποίησης και της εξάπλωσης της τεχνολογίας. Συνεπώς, προκλήθηκε η ανάγκη για μία νέα μορφή διπλωματίας, η οποία θα επέτρεπε τον δημόσιο έλεγχο.

Πιο συγκεκριμένα θα υπήρχε ενημέρωση του κοινού και διάφανεια στις συμφωνίες που συνάπτονται, καταρρίπτοντας έτσι την μυστικοπάθεια της κλασικής διπλωματίας⁷.

Η νέα ή αλλιώς Δημόσια Διπλωματία εισήχθει ως όρος το 1965 από τον διπλωμάτη Edmund Gullion και εκφράστηκε ως “την επιρροή των στάσεων του κοινού στην διαμόρφωση και την εκτέλεση εξωτερικών πολιτικών”⁸. Η εμφάνισή της συνδέθηκε με την ίδρυση της Κοινωνίας των Εθνών, ένας νέος για την εποχή οργανισμός, ο οποίος συνέβαλλε στην επίλυση διαφορών και στην αποτροπή ενός γενικού πολέμου.

Εκτός από τις κυβερνήσεις των χωρών πλέον στην διπλωματική διαδικασία συμμετάσχουν και διεθνείς οργανισμοί, διακυβερνητικοί και μη κυβερνητικοί.

Επιπροσθέτως, διευρύνθηκε και η θεματολογία των διαπραγματεύσεων προς την οικονομική και κοινωνική βελτίωση των πολιτών και γενικότερα προς διάφορα ζητήματα που απασχολούν κάθε κυβέρνηση. Οι διπλωμάτες έπαψαν να είναι κυρίαρχοι, καθώς δεν ήταν εκπαιδευμένοι στα εξειδικευμένα θέματα που απασχολούσαν τις χώρες.

Σύμφωνα με την Έκθεση Αμερικανικής Επιτροπής διαπιστώνεται ότι αφορά δημοκρατικές χώρες και πρόκειται για ανταλλαγή ιδεών και πληροφοριών. Η Δημόσια Διπλωματία είναι απαραίτητη για την εξωτερική πολιτική και τα εθνικά συμφέροντα⁹.

Σκοπός της Δημόσιας Διπλωματίας είναι να δημιουργήσει θετικά στερεότυπα για την χώρα που την ασκεί προς την κοινή γνώμη, σε περίπτωση που έχει πληγεί η εικόνα της συγκεκριμένης χώρας. Αυτή η διαδικασία μπορεί να επιτευχθεί είτε με την ανταλλαγή ομάδων πολιτισμού είτε με την ενημέρωση δημοσιογράφων.

---

⁷ Public Diplomacy Council of America : www.publicdiplomacy.org

⁸ Geoffrey C. , Nicholas J. Cull Public Diplomacy in a changing world, March 1, 2008

⁹ Report of USA Commission on Public Diplomacy from 1991, www.publicdiplomacy.org/15.01.10

Ο Hans Tuch όρισε την Δημόσια Διπλωματία ως την διαδικασία επικοινωνίας μεταξύ των κρατών, προκειμένου να κατανοηθούν οι ιδέες και τα ιδανικά όπως και οι θεσμοί και τα εθνικά συμφέροντα κάθε έθνους¹⁰. Αφορά προσπάθειες εκπαίδευσης του εξωτερικού επικοινωνιακού περιβάλλοντος, με στόχο να μειωθούν οι λανθασμένες αντιλήψεις.

1.4 Στρατιωτική και Αμυντική Διπλωματία

1.4.1 ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Ο όρος Αμυντική Διπλωματία είναι ένας νέος όρος, ο οποίος εμφανίστηκε μετά τον Ψυχρό Πόλεμο και στηρίζεται στις πηγές της Στρατιωτικής Διπλωματίας. Αυτές οι δύο έννοιες δεν είναι καλά διαχωρισμένες και συχνά προκαλείται σύγχυση.

Η Αμυντική Διπλωματία (ΑΔ) αλλά και η Διπλωματία ευρύτερα, εμφανίστηκε ως μια εξελικτική διαδικασία που καθόριζε και καθορίζει ή τουλάχιστον ρυθμίζει την καλλιέργεια των διεθνών σχέσεων κάθε χώρας μέσω των οποίων, αυτή προβάλλει και υποστηρίζει τα εθνικά της συμφέροντα¹¹. Οι ρίζες της Αμυντικής Διπλωματίας ανάγονται στην Στρατιωτική που αναπτύχθηκε στις αρχές του 19ου αιώνα και εξελίσσεται έως τώρα.

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 υπήρξε σημαντικό ενδιαφέρον για ειρηνευτικές επιχειρήσεις από τον ΟΗΕ και άλλους περιφερειακούς συνασπισμούς. Με αυτόν τον τρόπο εμφανίστηκαν νέες απαιτητικές επιχειρήσεις που είχαν στόχο να επιβάλλουν την ειρήνη και την σταθερότητα¹². Η Αμυντική Διπλωματία (Α.Δ) συνδέει την υλοποίηση στόχων της εξωτερικής πολιτικής με τους στόχους του αμυντικού τομέα.

Αφορά τα νέα καθήκοντα και τις διεθνείς λειτουργίες που ολοκληρώθηκαν από τις Ένοπλες Δυνάμεις και την ηγεσία των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας.

Πιο συγκεκριμένα, μέσω της Α.Δ επιδιώκονται οι στόχοι της εξωτερικής πολιτικής των κρατών με ειρηνευτικά μέσα¹³. Διαπιστώνεται ότι αλλάζουν τα δεδομένα και οι αντιλήψεις των κρατών για

---

¹⁰ Tuch Hans, Communicating with the world (New York :Public Affairs Publishing House, nr. 1 (16) March 2010)

¹¹ A. Cottey, Reshaping defence diplomacy : new roles for military cooperation and assistance, 2004 p.6

¹² A. Cottey, 2004

¹³ Ραγιές, Ι. (2014). Δημόσια Διπλωματία και Στρατηγική Επικοινωνία σε Πολυεθνικές Στρατιωτικές Επιχειρήσεις Δι

την χρήση της βίας και την μείωση των εχθροτήτων¹⁴.

Η Α.Δ. δίνει την δυνατότητα στους ενδιαφερομένους να διευρύνουν τις σχέσεις μεταξύ τους και να δημιουργήσουν το κατάλληλο έδαφος για συζητήσεις και απο κοινού δράσεις.

Αποφεύγονται οι συγκρούσεις και η πιθανότητα συγκρούσεων στο μέλλον και αντιμετωπίζονται προβλήματα διεθνούς ασφάλειας¹⁵. Στόχος της είναι η διασφάλιση της ειρήνης και της σταθερότητας και η αποτροπή των συγκρούσεων και των αιτιών. Επιδιώκει την ανάπτυξη εμπιστοσύνης των κρατών και χρησιμοποιεί την ήπια ισχύ με αποτέλεσμα να αυξάνει την διεθνή επιρροή. Πραγματοποιεί δράσεις, οι οποίες παράγουν αποτελέσματα αμυντικού χαρακτήρα.

Η ΑΔ είναι μέρος της γενικής διπλωματίας και υπάγεται στους κανόνες του διεθνούς δικαίου που ρυθμίζουν τις διπλωματικές σχέσεις και λειτουργίες και καθορίζονται μέσω εθνικών ρυθμίσεων με το διπλωματικό δίκαιο και την πρακτική και τους κανόνες του κράτους υποδοχής, ενώ υλοποιούνται με βάση την αρχή της αμοιβαιότητας. Η Αμυντική Διπλωματία με τους λειτουργούς της, αποτελούν ειδικό σύμβουλο του επικεφαλής της διπλωματικής αποστολής της χώρας για θέματα αρμοδιότητάς τους.¹⁶

Πραγματοποιείται από χώρες που διαθέτουν οικονομικούς πόρους, ικανές να χρησιμοποιήσουν στρατιωτική ισχύ και να συμμετάσχουν σε προγράμματα οπλικών συστημάτων. Οι χώρες που δεν διαθέτουν τους οικονομικούς πόρους για να διαμορφώσουν την Α.Δ. περιορίζονται στην Στρατιωτική Διπλωματία. Η Διπλωματία της Άμυνας στηρίζεται σε προγράμματα βοήθειας στον τομέα της ασφάλειας, σε προγράμματα στρατιωτικής εκπαίδευσης, στη μεταφορά οπλικών συστημάτων, στους από κοινού διαλόγους στον τομέα της ασφάλειας και στην οικοδόμηση της ειρήνης¹⁷.

1.4.2 ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Όταν αναφερόμαστε στον όρο Στρατιωτική Διπλωματία επικεντρωνόμαστε σε ένα ειδικό πεδίο

---

¹⁴ Baldino, D., & Carr, A. (2016). Defense Diplomacy and the Australian defense force: Smokescreen or strategy? Australian Journal of International Affairs, 139-158

¹⁵ Ραγιές, Ι. (2014). Δημόσια Διπλωματία και Στρατηγική Επικοινωνία σε Πολυεθνικές Στρατιωτικές Επιχειρήσεις Διαχείρισης Κρίσεων. Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης.

¹⁶ anixneuseis.gr Αμυντική διπλωματία, ο ρόλος της στην εξωτερική πολιτική της χώρας

¹⁷ Ραγιές, 2014, σελ. 71-72

διπλωματίας, το οποίο αρχικά στοχεύει στην επίτευξη συμφερόντων εξωτερικής πολιτικής στον τομέα της ασφάλειας και την άμυνας. Στηρίζεται στην στρατιωτική συνεργασία των κρατών και στην σύναψη συμμαχιών, προκειμένου οι εμπλεκόμενοι να συναγωνιστούν σε τυχόν πολέμους¹⁸. Πρόκειται, δηλαδή, για μία διαδικασία που απαιτεί χρόνο και στρατιωτικές δεσμεύσεις με μακροπρόθεσμες συνέπειες για κάθε χώρα. Μέσω της Στρατιωτικής Διπλωματίας (Σ.Δ) τα κράτη αναπτύσσουν ζωτικής σημασίας στρατιωτικούς συνασπισμούς, γεγονός το οποίο βελτιώνει τις στρατιωτικές προοπτικές. Κατά αυτόν τον τρόπο ελέγχεται η επέκταση των συγκρούσεων και η κλιμάκωση τους και δημιουργούνται συνθήκες πρόληψης ή εξάλειψης των πολέμων¹⁹.

Η Σ.Δ αφορά την χρήση στρατιωτικής δύναμης των Ενόπλων Δυνάμεων, οι οποίες εγγυώνται για την εθνική κυριαρχία και την ασφάλεια της χώρας. Σχετίζεται άμεσα με στρατιωτικές δραστηριότητες και την ανάληψη δράσης από στρατιώτες.

Επί της ουσίας, πρόκειται για την διπλωματία που συμμετέχει σε ειρηνευτικές αποστολές, ενισχύει την ευημερία και την ασφάλεια μίας χώρας, και προωθεί τις φιλικές σχέσεις των κρατών²⁰. Λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος ανάμεσα στην διπλωματία και στην στρατιωτική ισχύ, εκπροσωπώντας τα εθνικά συμφέροντα.

Υπάρχει στρατιωτική παρουσία σε περιοχές αστάθειας αλλά και στρατιωτική εμπλοκή, όπου χρειαστεί. Οι Ένοπλες Δυνάμεις συμμετέχουν και σε περιόδους ειρήνης με στόχο να επηρεάσουν τον αντίπαλο αλλά και σε περιόδους κρίσης, προκειμένου να αναδείξουν την ισχύ τους²¹.

Επιπλέον, παρακολουθούν τις επιπτώσεις που είχε η εμπλοκή τους και παρέχεται και συμβουλευτική υποστήριξη στην πολιτική ηγεσία. Διοργανώνονται συναντήσεις και διαπραγματεύσεις, ώστε να υπάρξει βοήθεια και συνεργασία και πραγματοποιούνται προγράμματα εκπαίδευσης.

Όσον αναφορά τα στελέχη της Σ.Δ είναι εκπαιδευμένα άτομα, τα οποία αναπτύσσουν κοινούς στόχους και αντιλήψεις. Κατανοούν τους κινδύνους μίας σύγκρουσης και είναι πρόθυμα να

---

¹⁸ Sachar, B. (2004). Military diplomacy through arms transfers: A case study of China. Strategic Analysis

¹⁹ Wolford, S., & Ritter, E. (2016). National Leaders, Political Security and the Formation of Military Coalitions. International Studies Quarterly

²⁰ Brendan T. John B. Hugh Wh. Nick B. Peter L. See Seng Tan Defence Diplomacy Is the game worth the candle? , The Centre of Gravity Series, Strategic & Defence Studies Centre ANU College of Asia & the Pacific, Australian National University, November 2014

²¹ Matsuda, Y. (2006). An essay on China's military diplomacy: examination of intentions in foreign strateg. NIDS Security Reports

αναλάβουν δράση οποιαδήποτε στιγμή χρειαστεί για να επιφέρουν ειρηνικό αποτέλεσμα και ασφάλεια. Η Σ.Δ υποστηρίζει ανθρωπιστικές αποστολές και άμεση συμμετοχή για εκκένωση και επεμβάσεις όπου χρειαστεί²². Ο τρόπος με τον οποίο ασκείται σήμερα η Στρατιωτική Διπλωματία διαφέρει από αυτόν του 19^{ου} αιώνα, με βάση τις τρέχουσες πηγές και της εμπειρικής έρευνας που διεξήχθη το 2015 ανάμεσα σε στρατιωτικούς διπλωμάτες.

Με βάση τα πορίσματα, στη σύγχρονη πρακτική η ΣΔ εμφανίζει τα κάτωθι πέντε κύρια χαρακτηριστικά²³:

1. Συγκέντρωση και ανάλυση πληροφοριών σχετικά με τις ένοπλες δυνάμεις και την κατάσταση ασφαλείας στο κράτος υποδοχής από δημόσιες πηγές, επί παραδείγματι, μέσω παρακολούθησης μέσων, δελτίων τύπου ή δημόσιων ομιλιών πολιτικών και εκπροσώπων των ενόπλων δυνάμεων, ή επίσης, συλλογές πληροφοριών από ιδιωτικές πηγές, όπως, μέσω συνεντεύξεων ή διαβουλεύσεων με πολιτικούς και στρατιωτικούς εκπροσώπους του κράτους υποδοχής, ή με τα μέλη του στρατιωτικού διπλωματικού σώματος στο σχετικό κράτος υποδοχής ή μέσω παρατηρήσεων στρατιωτικών ασκήσεων, επισκέψεις σε στρατιωτικές μονάδες κ.ο.κ.

Η παρακολούθηση των συνθηκών σε ένα κράτος υποδοχής που επηρεάζει την ασφάλεια αναφέρεται ως μία από τις βασικές λειτουργίες της Στρατιωτικής Διπλωματίας²⁴.

2. Προώθηση της συνεργασίας, της επικοινωνίας και των αμοιβαίων σχέσεων μεταξύ των ενόπλων δυνάμεων του κράτους αποστολής και παραλαβής.

3. Οργάνωση των επισκέψεων εργασίας των εκπροσώπων της υπεράσπισης και ειρηνική παραμονή των στρατιωτικών μονάδων του κράτους αποστολής στο κράτος υποδοχής.

4. Υποστήριξη επιχειρηματικών συμβάσεων με όπλα και στρατιωτικό εξοπλισμό κατά το στάδιο αποστολής και παραλαβής.

5. Εκπροσώπηση του κράτους αποστολής και των ενόπλων δυνάμεών του σε επίσημες τελετές και άλλα επίσημα γεγονότα.

---

²² Leahy, P. (2014). Military Diplomacy. Στο B. Taylor, J. Blaxland, H. White, N. Bisley, P. Leahy, & S. Seng Tan, Defence Diplomacy. Is the game worth the candle? Australian National University

²³ Erik Pajtinka Military Diplomacy and Its Present Functions, Central and Eastern European Online Library, 2016, Issue No. 20, 179-194

²⁴ Defence Attachés. DCAF Backgrounder, The Geneva Centre for the Democratic Control of the Armed Forces, (2007) Geneva, p. 3

1.5 Η Στρατιωτική Διπλωματία σε σχέση με τη «Διπλωματία των Κανονιοφόρων»

Γενικά ο συγκεκριμένος τύπος διπλωματίας υποδηλώνει τη μέθοδο επιδίωξης της εξωτερικής πολιτικής και των συμφερόντων του κράτους με την άσκηση πίεσης από τα δύο εμπλεκόμενα μέρη μέσω απειλής ή πραγματικής χρήσης στρατιωτικών (ναυτικών) δυνάμεων.

Με βάση αυτό, η διπλωματία των κανονιοφόρων ορίζεται επίσης, από τον J. Cable, ο οποίος αναφέρει πως αυτού του είδους η διπλωματία συνεπάγεται «τη χρήση ή την απειλή χρήσης σε περιορισμένο βαθμό των ναυτικών δυνάμεων έξω από την κατάσταση του πολέμου, με στόχο την διασφάλιση οφελών ή την αποτροπή μιας συνεχιζόμενης διεθνούς σύγκρουση»²⁵.

Επομένως, στο πλαίσιο του εννοιολογικού περιεχομένου της, η διπλωματία αυτή δεν είναι – εν αντιθέσει με την στρατιωτική διπλωματία - μορφή "διπλωματίας" υπό την έννοια ενός μη βίαιου μέσου για την επιδίωξη της εξωτερικής πολιτικής που βασίζεται κυρίως σε διαπραγματεύσεις, αλλά στην πραγματικότητα είναι μια συγκεκριμένη μέθοδος χρήσης στρατιωτικής δύναμης - κυρίως ως μέσο εκφοβισμού και πίεσης - για την επίτευξη στόχων εξωτερικής πολιτικής ενός κράτους.

Στην πράξη, η διπλωματία κανονιοφόρων μπορεί να περιλαμβάνει, επί παραδείγματι, μια κατάσταση κατά την οποία ένα κράτος στέλνει τις ναυτικές δυνάμεις του στα ανοικτά των ακτών μιας άλλης ξένης χώρας για να αποδείξουν την στρατιωτική της δύναμη και έτσι να επιτύχει μια αλλαγή στην συμπεριφορά ή την θέση της σχετικής ξένης χώρας σε αρμονία με το ξένο του κράτους για τα συμφέροντα της πολιτικής.

1.6 Η Στρατιωτική Διπλωματία σε σχέση με την «Καταναγκαστική Διπλωματία» αλλιώς «Διπλωματία Όπλων»

Δηλώνει μια μέθοδο επιδίωξης των συμφερόντων εξωτερικής πολιτικής ενός κράτους είτε μέσω της απειλής χρήσης είτε μέσω πραγματικής χρήσης περιορισμένης στρατιωτικής δύναμης.

---

²⁵ J. Cable,(1981) Gunboat Diplomacy 1919-79: Political Applications of Limited Naval Force.Study in

Μολονότι, ο όρος Διπλωματία των Κανονιοφόρων χρησιμοποιείται συνήθως σε εξειδικευμένες πηγές μόνο σε σχέση με την χρήση ναυτικών δυνάμεων, ο όρος Καταναγκαστική Διπλωματία συσχετίζει την χρήση όλων των συνιστωσών των ενόπλων δυνάμεων (δηλαδή και δύναμη του αέρα και επίγεια στρατεύματα) ως εργαλείο εκφοβισμού για την επίτευξη στόχων εξωτερικής πολιτικής. Σύμφωνα με τα παραπάνω χαρακτηριστικά, για παράδειγμα, ο A. du Plessis την ορίζει ως «άμαχες στρατιωτικές πράξεις ή χρήση ενόπλων δυνάμεων ως καταναγκαστικά μέτρα για τους σκοπούς και την επιβολή πολιτικών συμφερόντων»²⁶.

Ο A. L. George αντιλαμβάνεται την Καταναγκαστική Διπλωματία με παρόμοιο τρόπο και τονίζει επίσης ότι μέσω αυτής, η στρατιωτική δύναμη τείνει να χρησιμοποιείται με υποδειγματικό τρόπο, που καταδεικνύει την δέσμευση και την θέληση του κράτους να κλιμακώσει στρατιωτικές πράξεις εάν αυτό είναι απαραίτητο²⁷ για την επίτευξη των στόχων του. Στην πράξη, διάφορες μορφές εκφοβισμού μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέσα στην διπλωματία καταναγκασμού μέσω της επίδειξης στρατιωτικής δύναμης όπως η συγκέντρωση στρατιωτικών μονάδων ή / και της αυξημένης δραστηριότητάς τους στα σύνορα με ξένη χώρα · πτήσεις στρατιωτικών αεροσκαφών κοντά στη χώρα του εξωτερικού εναέριου χώρου, αλλά μερικές φορές ακόμη και η εκτέλεση μιας ή περισσότερων μικρών μαχητικών λειτουργιών που χρησιμοποιούν ισχύ (π.χ. κατάληψη ενός συνοριακού σταθμού).

Η εφαρμογή της καταναγκαστικής διπλωματίας ή της διπλωματίας με όπλα (ως μια από τις συγκεκριμένες μορφές της) στην πράξη, βασίζεται σιωπηρά στη χρήση της διπλωματίας με την στενή έννοια.

Παράδειγμα αποτελεί η διενέργεια διπλωματικών διαπραγματεύσεων, παράλληλα με στρατιωτικές επιχειρήσεις.

1.7 Η Στρατιωτική Διπλωματία σε σχέση με την Αμυντική Διπλωματία

Στην διεθνή βιβλιογραφία επικρατεί σύγχυση για τον διαχωρισμό των δύο εννοιών και δυσκολία

International Security, Palgrave Macmillan, Basingstoke 1981, p. 39.

²⁶ A. du Plessis, (2008) Defence diplomacy: conceptual and practical dimensions with specific reference to South Africa, „Strategic Review for Southern Africa“, no. 2, p. 94.

²⁷ A. L. George, (1994) Introduction: The Limits of Coercive Diplomacy, [in:] The Limits of Coercive Diplomacy. A. L. George, W. E. Simons (eds.), Westview Press, Boulder..

στην κατανόηση τους. Έχοντας αναλύσει τους δύο όρους ξεχωριστά είναι πολύ σημαντικό να κατανοηθούν οι διαφορές τους.

Η μεγαλύτερη διαφορά τους έγκειται στην διαφορά μεταξύ της στρατιωτικής ισχύος (military power) και της στρατιωτικής δύναμης (military force). Πιο απλά, μέσω της στρατιωτικής ισχύος δίδεται μεγαλύτερη έμφαση στις πολιτικές σχέσεις των αντιπάλων.

Τοιουτοτρόπως, η συμβαλλόμενη χώρα μπορεί να “πείσει” τον αντίπαλο προκειμένου να εξυπηρετήσει τα συμφέροντά της. Κατά συνέπεια, χρησιμοποιείται η μέθοδος της πειθούς και κατά αυτόν τον τρόπο ενισχύονται οι σχέσεις των κρατών²⁸. Από την άλλη, μέσω της στρατιωτικής δύναμης απαριθμούνται οι στρατιωτικές δυνατότητες κάθε χώρας.

Επομένως, κάθε χώρα μέσω αυτής μπορεί να “πάρει” αυτό που επιθυμεί χρησιμοποιώντας τις στρατιωτικές της δυνατότητες. Αυτό συνήθως επιτυγχάνεται με συμμαχίες ή συνασπισμούς δυνάμεων των συμβαλλόμενων κρατών²⁹. Πρόκειται για ανάληψη στρατιωτικής δράσης, όταν αναφερόμαστε στην Σ.Δ.

Συμπερασματικά, η διαφορά ανάμεσα στην Σ.Δ και στην Α.Δ αν και είναι μικρή είναι σημαντική. Έγκειται στην ανάληψη στρατιωτικής δράσης στην περίπτωση της Σ.Δ, με στόχο να ενισχύσει τις σχέσεις των κρατών δημιουργώντας συμμαχίες αλλά και να ανατρέψει τυχόν πολέμους στο μέλλον. Η σύνδεση της Σ.Δ με την στρατιωτική δράση και ο διαφορετικός της χαρακτήρας από την Αμυντική Διπλωματία, φαίνεται και από το ότι η Κίνα εφαρμόζει τόσο τη στρατιωτική όσο και την Α.Δ εκτεταμένα και συνδέει άμεσα την πρώτη, με τις στρατιωτικές δραστηριότητες.

Περαιτέρω, η διπλωματία των Κανονιοφόρων και η Αναγκαστική Διπλωματία, αποτελούν υποκατηγορίες κατα κάποιον τρόπο της Στρατιωτικής, γιατί σε αυτές χρησιμοποιούνται οι ναυτικές ή στρατιωτικές δυνάμεις ως απειλή και μέσο πίεσης (χωρίς να έχει ξεσπάσει σύρραξη) για την επιβολή της θέλησης, και αποστολής μηνυμάτων ισχύος ενός κράτους σε ένα άλλο και όχι στα πλαίσια μιας ευρύτερης στρατιωτικής συνεργασίας ή συμμετοχής σε κάποιον ειρηνευτικό σκοπό ή την ενίσχυση της ασφάλειας.

---

²⁸ Ραγιές, 2014

²⁹ Matsuda, 2006

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 Η Στρατιωτική Διπλωματία της Κίνας

Μετά τον Ψυχρό Πόλεμο οι ένοπλες δυνάμεις συμμετέχουν σε νέες αποστολές προκειμένου να επηρεάσουν άλλα κράτη και να εμπλέκονται, να προλαμβάνουν και να διαχειρίζονται καταστάσεις έντασης, κρίσης και χαμηλού επιπέδου ή έντασης συγκρούσεων. Αυτές οι καταστάσεις είναι απαιτητικές και ως εκ τούτου πρέπει να χρησιμοποιούν την Στρατιωτική Διπλωματία που συνιστά και ένα ad hoc καθήκον.

Οι ένοπλες δυνάμεις, θα πρέπει κατά την διάρκεια της ειρηνικής περιόδου να αντιδρούν για να επηρεάσουν, σε περιόδους έντασης/ κρίσης, αλλά και να προβάλλουν την ισχύ τους και κατά την διάρκεια πολεμικών συγκρούσεων.³⁰

Σε σχέση με την Κίνα, εισαγωγικά θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι οι ορισμοί που δίνουν οι Κινέζοι για την Στρατιωτική Διπλωματία είναι ευρείς και περιλαμβάνουν μια μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων.

Για αυτούς η ΣΔ μπορεί να εκλαμβάνεται απλώς ως «διπλωματικές δραστηριότητες που διεξάγονται από χώρες στον τομέα των στρατιωτικών υποθέσεων, στην υπηρεσία της εθνικής άμυνας ή της στρατιωτικής στρατηγικής»³¹.

Σύμφωνα με έναν άλλο ορισμό «η Στρατιωτική Διπλωματία αναφέρεται στις εξωτερικές σχέσεις που συνδέονται με στρατιωτικές και συναφείς υποθέσεις μεταξύ χωρών ή/και ομάδων χωρών, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής στρατιωτικού προσωπικού, των στρατιωτικών διαπραγματεύσεων, των διαπραγματεύσεων για τον έλεγχο των όπλων, της στρατιωτικής βοήθειας, της συνεργασίας στρατιωτικής τεχνολογίας, της διεθνούς διατήρησης της ειρήνης, τις δραστηριότητες στρατιωτικών συμμαχιών κ.ο.κ».

Η Στρατιωτική Διπλωματία αποτελεί με αυτόν τον τρόπο ένα σημαντικό αν όχι απαραίτητο, συστατικό στοιχείο των εξωτερικών σχέσεων μιας χώρας.³²

---

³⁰ Matsuda, (2006), pp. 72-73

³¹ Gu Dexin, (2007) ed., International Military Relations, vol. 1 (Beijing:Encyclopedia of China Publishing

Οι ακαδημαϊκοί του PLA θεωρούν πως μια συνεκτική στρατηγική στρατιωτικής διπλωματίας είναι ένα «αναγκαίο τμήμα μιας στρατηγικής για το εθνικό συμφέρον», υποστηρίζοντας ότι οι στρατιωτικές σχέσεις μπορούν να αποτελέσουν μια πλατφόρμα σχεδιασμού εθνικής στρατηγικής.³³

Ακολούθως, οι διαφορετικές λειτουργίες της ΣΔ δύνανται να προσδιορίζονται από το ευρύτερο περιβάλλον, δηλαδή τις λειτουργίες εν καιρώ ειρήνης, πολέμου και κρίσεων.

Κατα την διάρκεια ειρηνικής περιόδου η Στρατιωτική Διπλωματία μπορεί να προσανατολίζεται στην ανάπτυξη διμερών σχέσεων στρατιωτικής ασφάλειας, να χρησιμεύει ως «πλατφόρμα» για την διευθέτηση θεμάτων διεθνούς ασφάλειας αλλά και να συμβάλλει στην διαμόρφωση του στρατηγικού περιβάλλοντος μιας χώρας, την ενίσχυση της επιρροής της διεθνώς, και την προώθηση της εθνικής της άμυνας.³⁴ Κατα τη διάρκεια ενός πολέμου η Στρατιωτική Διπλωματία μπορεί να αποβεί χρήσιμη στην ενίσχυση των συμμαχιών με ταυτόχρονη αποδυνάμωση του αντιπάλου και την εξασφάλιση στρατιωτικής ή άλλης υλικής βοήθειας. Ταυτόχρονα, μπορεί να επιτύχει την διάνοιξη διπλωματικών διόδων για τον τερματισμό της σύγκρουσης ή απλά την ενίσχυση της απαραίτητης διεθνούς υποστήριξης.

Στην ομιλία που εκφώνησε το 2015 ο Κινέζος ηγέτης Σι Τζινπίγκ, στο πλαίσιο της «πανστρατιωτικής διπλωματικής διάσκεψης εργασίας», ανέφερε πολλούς στόχους της κινεζικής Στρατιωτικής Διπλωματίας.

Σε αυτούς συμπεριέλαβε την ενεργή υποστήριξη της εθνικής εξωτερικής πολιτικής, την προστασία της εθνικής ασφάλειας και την συνέχιση της ανάπτυξης στρατιωτικής ισχύος.

Επεσήμανε δε πως είναι καθοριστικοί οι στόχοι της προστασίας της κυριαρχίας, της ασφάλειας και των οικονομικών-αναπτυξιακών συμφερόντων της Κίνας.

Ένα μεγάλο μέρος της τρέχουσας στρατιωτικής διπλωματικής δραστηριότητας του PLA επικεντρώνεται στην προστασία και την προώθηση συγκεκριμένων κινεζικών στρατηγικών συμφερόντων.³⁵

Για τον λόγο αυτόν, η κινεζική εξωτερική πολιτική δίνει έμφαση στην διαχείριση στρατηγικών σχέσεων με μεγάλες δυνάμεις όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Ρωσία και στην εμπλοκή/επιρροή

House, 1.

³² All-Military, Affairs Management 2011 ed., PLA Military Terminology (Beijing: Academy of Military Sciences Press, 1063

³³ Zhou Congbao and Zhong Hai, eds., 2015 On Strategy for Military

³⁴ Yongzheng, (2015) Military Diplomacy Beijing: NDU Press, 117–125

³⁵ Saunders, (2006) China's Global Activism: Strategy, Drivers, and Tools (Washington, DC: NDU Press

χωρών της περιφέρειας της Κίνας.³⁶ Η Κίνα εξαρτάται όλο και περισσότερο από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο που εισάγεται από τη Μέση Ανατολή και την Αφρική. Η «αντιπειρατική» παρουσία που είχε το PLA Navy (PLAN) στον Κόλπο του Άντεν διευκόλυνε τους στρατηγικούς δεσμούς στη Μέση Ανατολή και την Αφρική, συνέβαλλε στην εγγύηση της ενεργειακής ασφάλειας της Κίνας και παρείχε επιχειρησιακή εμπειρία στην προστασία των θαλάσσιων γραμμών επικοινωνίας της.

2.2 Οι στόχοι της Στρατιωτικής Διπλωματίας της Κίνας

Οι στόχοι της Κινεζικής Στρατιωτικής Διπλωματίας (ΚΣΔ) μπορούν να χωριστούν κατα πρώτον σε στρατηγικούς και επιχειρησιακούς.

Για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων ο PLA αποτελεί το εργαλείο για την επαφή με ξένα στρατεύματα. Οι στρατηγικοί στόχοι περιλαμβάνουν την υποστήριξη της συνολικής διπλωματίας της Κίνας και τη διαμόρφωση ενός κέντρου που θα υποστηρίζεται και από την ανάπτυξη δυνατοτήτων του PLA.

Οι επιχειρησιακοί στόχοι αποσκοπούν στη βελτίωση της ικανότητας του PLA να πολεμά και να κερδίζει πολέμους. Αυτά περιλαμβάνουν τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με ξένες στρατιωτικές δυνατότητες και προθέσεις και για πιθανές επιχειρησιακές περιοχές, την εκμάθηση νέων δεξιοτήτων, τακτικών, τεχνικών και διαδικασιών από άλλους στρατούς.

Βάσει μιας αναλυτικότερης εξέτασης, οι στόχοι συνίστανται σε:

Υποστήριξη της Κινεζικής Διπλωματίας. Η Στρατιωτική Διπλωματία υποστηρίζει τις ευρύτερες κινεζικές διπλωματικές προσπάθειες. Συνήθως υπάρχει επαφή και συνεργασία με, σημαντικές για την Κίνα χώρες, και παρέχονται δημόσια αγαθά για την βελτίωση της εικόνας της.

Ακολουθείται μια από πάνω προς τα κάτω (Top-Down) προσέγγιση από την Κινεζική Στρατιωτική Διπλωματία. Αυτό ουσιαστικά σημαίνει πως η επίτευξη ενός στόχου είναι το κεντρικό σημείο, γύρω από το οποίο, ξεδιπλώνονται οι στρατιωτικές διπλωματικές δραστηριότητες. Αυτό το σημείο είναι ένα κομμάτι των ευρύτερων κινεζικών διπλωματικών στόχων. Για να επιτευχθεί αυτό μπορούν να χρησιμοποιηθούν διάφορα μέσα όπως συναντήσεις ανωτέρου επιπέδου, στρατηγικοί διάλογοι, αλλά ακόμα και η παροχή δημοσίων αγαθών. Στο πλαίσιο αυτό ακόμα και οι

---

³⁶ SCIO, (2017)

στρατιωτικές ασκήσεις παρουσιάζονται συχνά ως παραδείγματα διεθνούς συνεργασίας.³⁷

Διαμόρφωση Περιβάλλοντος Ασφαλείας. Ένας ακόμα στόχος που υποστηρίζει η Στρατιωτική Διπλωματία της Κίνας είναι η διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος ασφαλείας. Ήδη από την «Λευκή Βίβλο Άμυνας» του 2015 καλείται ο PLA «να αναπτύξει στρατιωτικές σχέσεις και να δημιουργήσει ένα περιβάλλον ασφαλείας ευνοϊκό για την ειρηνική ανάπτυξη της Κίνας».³⁸

Αρκετοί Κινέζοι μελετητές επισημαίνουν ότι, ακριβώς αυτό, θεωρείται μια κρίσιμη αποστολή της Στρατιωτικής Διπλωματίας και προκύπτει και από την σημασία που δίνουν πολλές φορές τα κρατικά ελεγχόμενα- Κινεζικά ΜΜΕ στην επίδειξη των δυνατοτήτων του PLA όσον αφορά την υπεράσπιση των εθνικών συμφερόντων.

Συλλογή πληροφοριών. Η Στρατιωτική Διπλωματία μπορεί να αποτελέσει μια ευκαιρία για συλλογή πληροφοριών. Σε αυτές τις πληροφορίες συγκαταλέγονται τόσο οι προθέσεις και οι δυνατότητες ξένων χωρών όσο και οι γεωγραφικοί χώροι ενδιαφέροντος. Είναι προφανές ότι κάτι τέτοιο δύσκολα θα εντάσσονταν σε κείμενα πολιτικής στοχοθεσίας, είναι όμως αποκαλυπτικό το ότι οι ίδιοι οι Κινέζοι μελετητές προειδοποιούν ρητά, ενάντια στην αποκάλυψη μυστικών πληροφοριών, κατά την διάρκεια στρατιωτικών διπλωματικών ανταλλαγών, μια σιωπηρή αναγνώριση του ρόλου της τήρησης του απορρήτου στην συλλογή πληροφοριών της στρατιωτικής διπλωματίας.

Σχεδόν όλες οι στρατιωτικές διπλωματικές δραστηριότητες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την συλλογή ορισμένων πληροφοριών διότι, η Στρατιωτική Διπλωματία εξ ορισμού παρέχει κάποιο βαθμό πρόσβασης σε ξένους στρατούς. Αντιστοίχως, τέτοιες ευκαιρίες προσφέρονται και μέσα από τις συναντήσεις και τους διαλόγους ανωτάτου επιπέδου, αλλά και από τις ανταλλαγές προσωπικού, τον ελλειμενισμό πολεμικών σκαφών ή ακόμα και από την συμμετοχή σε κοινές ασκήσεις και αποστολές.

Δεξιότητες, Τακτικές, Τεχνικές και Διαδικασίες. Μέσω της Στρατιωτικής Διπλωματίας ο PLA επιχειρεί να αποκτήσει νέες δεξιότητες και να συγκρίνει τις ικανότητες του έναντι άλλων χωρών.

Οι Λευκές Βίβλοι της κινεζικής άμυνας τονίζουν σταθερά την μεταφορά τεχνογνωσίας από άλλους στρατούς ως στόχο της ΣΔ και ημί-επίσημες κινεζικές πηγές τονίζουν τη σημασία της εκμάθησης νέων δεξιοτήτων και της συγκριτικής αξιολόγησης των δυνατοτήτων κρατών έναντι αυτών του PLA (CMS, 2013). *As σημειώσουμε εδώ πως ενώ για τις ΗΠΑ στόχος είναι η συνεχής βελτίωση στον τομέα της συνεργασίας και της λειτουργίας με τους συμμάχους τους (και ως όχημα για αυτό εμφανίζονται οι πωλήσεις και παραχωρήσεις οπλικών συστημάτων), για τον PLA εμφανίζεται να*

---

³⁷ Lu και Jing, (2014) “Peace Mission’ Is Deeply and Broadly Meaningful ,” PLA Daily, September 5,

³⁸ IOSC, (2015)

είναι μέσο ενίσχυσης διμερών σχέσεων. Ουσιαστικά, δηλαδή, η στρατιωτική βοήθεια αναγνωρίζεται ως σημαντική λειτουργία της στρατιωτικής διπλωματίας που περιλαμβάνει τη μεταφορά «όπλων, στρατιωτικών προμηθειών, τεχνολογίας και τεχνογνωσίας» που μπορούν «να ενισχύσουν τις πολιτικές, στρατιωτικές και οικονομικές σχέσεις μεταξύ των χωρών»³⁹. Είναι προφανές, πως αυτή η διαφοροποίηση δεν είναι τυχαία, τουναντίον, αντανακλά την θέση της κάθε χώρας στο παγκόσμιο οικοδόμημα αυτή την στιγμή.

2.3 Άξονες Δράσης της Στρατιωτικής Διπλωματίας της Κίνας

Αν όμως αυτές είναι οι κατηγορίες γενικής στόχευσης της Κινεζικής Στρατιωτικής Διπλωματίας, θα μπορούσε κάποιος να περιγράψει κάποιες δράσεις που θα στόχευαν στην εκπλήρωση των προαναφερθέντων στόχων; Ποιες θα μπορούσε λοιπόν να είναι οι δράσεις αυτές;

Συναντήσεις Ανώτερου Επιπέδου. Εδώ εντάσσονται συναντήσεις ανωτέρου επιπέδου μεταξύ στρατιωτικών ή πολιτικών των υπουργείων αμύνης ανεξάρτητα από τον τόπο που λαμβάνουν χώρα (δηλαδή είτε στην Κίνα είτε σε άλλη χώρα, είτε στα πλαίσια κάποιας συνεδρίασης διεθνών οργανισμών). Μέσα από τις συναντήσεις αυτές επιδιώκεται η υποστήριξη των κινεζικών διπλωματικών προσπαθειών για την οικοδόμηση θετικών σχέσεων με άλλες χώρες, καθώς επίσης, και την δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος ασφάλειας, την προστασία της περιφερειακής και παγκόσμιας σταθερότητας και την προώθηση της κοινής ανάπτυξης.

Παρότι δεν είναι πάντα δυνατή (για πρακτικούς λόγους), η συνάντηση ομοβάθμων, η Κίνα, εμμέσως, φανερώσει την προτεραιοποίηση των σχέσεών της από τους αντιπροσώπους που επιλέγει για την κάθε αποστολή.

Ας σημειωθεί δε, ότι δεν είναι συχνό φαινόμενο οι πολλαπλές αποστολές στο εξωτερικό κάποιου στελέχους μέσα στον ίδιο χρόνο, κάτι που καθιστά προτιμητέα την διενέργεια τέτοιων συναντήσεων σε κινεζικό έδαφος.

Επίσημοι Διάλογοι. Ακριβώς αυτός ο επίσημος χαρακτήρας των διαλόγων τους προσδίδει θεσμικό χαρακτήρα.

Σύμφωνα με την Λευκή Βίβλο της Κινεζικής Άμυνας του 2015, οι διάλογοι διεξάγονται «για την προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης, της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και της αμοιβαίας

---

³⁹ Tao, Xiang (2015)“China, Pakistan Launch Joint Air Drill,” China Military Online September 6, (2015)

μάθησης»⁴⁰. Η Κίνα, πολλές φορές δείχνει την σημασία που δίνει στις σχέσεις ασφαλείας με μια άλλη χώρα μέσω της καθιέρωσης διμερούς διαλόγου. Ακριβώς αυτός ο θεσμοποιημένος χαρακτήρας τους και το προκαθορισμένο χρονολόγιό τους κάνει την ακύρωση (εάν μια τέτοια υπάρξει) ενός τέτοιου διαλόγου εξαιρετικά σημαντική. Υπάρχουν φυσικά και πλαίσια εντός των οποίων διενεργούνται πολυμερείς διάλογοι και τα οποία επιτρέπουν στην Κίνα να στείλει τα μηνύματα που επιθυμεί σε πολλές χώρες ταυτόχρονα. Τέτοια παραδείγματα ήταν η φιλοξενία του ετήσιου φόρουμ Xiangshan και η συμμετοχή στον διάλογο Shangri-La που παρείχαν στην Κίνα ευκαιρίες να διαμορφώσει την περιφερειακή ατζέντα ασφάλειας και να ενισχύσει την διεθνή της θέση.

Στρατιωτικές Ασκήσεις. Η διενέργεια στρατιωτικών ασκήσεων με την συνεργασία ξένων δυνάμεων αποτελούν μια ευκαιρία απόκτησης τεχνογνωσίας, αλλά και σύγκρισης και αξιολόγησης πλεονεκτημάτων και αδυναμιών του PLA. Ταυτόχρονα, όπως αναφέρθηκε από Κινέζους αξιωματούχους, στα πλαίσια ανασκόπησης της Κινεζικής Στρατιωτικής Διπλωματίας, μπορεί να επιτευχθεί και η απόκτηση γνώσης γύρω από τις πραγματικές δυνατότητες άλλων στρατιωτικών δυνάμεων και να δημιουργηθούν ή να παγιωθούν ευρύτερες συνεργασίες.

Όπως έχει δηλωθεί στο παρελθόν από εκπροσώπους του PLA «οι κινεζικές ένοπλες δυνάμεις και οι ξένοι ομόλογοί τους εκπαιδεύτηκαν μαζί και έμαθαν ο ένας από τον άλλον, γεγονός που ενίσχυσε την αμοιβαία εμπιστοσύνη, βάθυνε την συνεργασία, και βελτίωσε τις δεξιότητες.

Επίσης, ο κινεζικός στρατός απέκτησε την ευκαιρία να επιδείξει την εξαιρετική εικόνα μας στην διεθνή σκηνή».⁴¹

Ελλιμενισμοί. Οι ελλιμενισμοί μπορεί να περιλαμβάνουν πλοία του PLAN που επισκέπτονται ξένα λιμάνια ή ξένα ναυτικά πλοία που φιλοξενούνται από τον PLA στην Κίνα. Στην ουσία πρόκειται για μια παρόμοια στρατηγική με τις κοινές ασκήσεις στην ξηρά, καθώς προσφέρουν ευκαιρίες για μεταφορά τεχνογνωσίας, για δημιουργία προσωπικών δεσμών αλλά και αξιολόγηση του επιπέδου του κάθε στόλου. Ας σημειωθεί ότι εξαιρετικές ευκαιρίες ελλιμενισμού κινεζικών πλοίων σε ξένα λιμάνια συνέβαλε στη συμμετοχή της Κίνας στις αντιπειρατικές περιπολίες στον Κόλπο του Άντεν.⁴²

Ανταλλαγές. Εδώ αναφερόμαστε στις ανταλλαγές προσωπικού μεταξύ του PLA και ξένων στρατιωτικών δυνάμεων με έμφαση στην συνεισφορά αυτών στη δημιουργία προσωπικών φιλικών δεσμών και στην ενίσχυση της συνεργασίας. Από την άλλη πλευρά, βέβαια, παραμένει ο στόχος

---

⁴⁰ State Council, (2015)

⁴¹ Tao, (2015)

⁴² Erickson και Strange, (2013) "No Substitute for Experience" (2013). CMSI Red Books, Study No. 10.

της συλλογής πληροφοριών και της ευρύτερης υποστήριξης των κινεζικών διπλωματικών στόχων. Κατά το παρελθόν, έχει υπάρξει μια πληθώρα τέτοιων προγραμμάτων που περιελάμβανε από εκπαιδευτικά και προγράμματα ανταλλαγής του PLA National Defense University, έως και επισκέψεις αντιπροσωπειών σε στρατιωτικές εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις των ΗΠΑ.⁴³

2.4 Οι Φορείς Δράσης και οι Εμπλεκόμενοι

Πιο πάνω αναλύθηκαν η στόχευση, οι κατηγοριοποιήσεις και οι δράσεις που αναλαμβάνονται για την εκπλήρωσή τους. Ποιοι όμως είναι οι φορείς των δράσεων αυτών; Ποιοι είναι οι εμπλεκόμενοι στην πραγμάτωσή τους; Σε ποιες κατηγορίες θα μπορούσε κάποιος να ομαδοποιήσει αυτή την δράση;

Επισκέψεις/Συναντήσεις Ανωτέρου επιπέδου. Συνήθως είναι ο κινεζικός στρατός που επιβλέπει αυτές τις συναντήσεις, καθώς αποτελούν μια σημαντική πτυχή της στρατιωτικής διπλωματίας και ανώτεροι αξιωματικοί του PLA αφιερώνουν σημαντικό χρόνο, τόσο στις συναντήσεις, όσο και στην ευρύτερη αλληλεπίδραση με τους ξένους ομολόγους τους.

Γενικά (όπως αναφέραμε και νωρίτερα), όλοι οι ανώτεροι ηγέτες του PLA εκτός από τον Υπουργό Αμύνης και τον Αρχηγό του Γενικού περιορίζονται σε ένα ταξίδι στο εξωτερικό, βάσει κανονισμού. Αποτελεί δε, σπάνιο φαινόμενο το να επισκεφτούν δύο φορές την ίδια χώρα οι ίδιοι ανώτεροι αξιωματικοί, ενώ όπως επισημάνθηκε οι συναντήσεις δεν διενεργούνται απαραίτητα μεταξύ ομοβάθμων και ο υπουργός αμύνης δεν φιλοξενεί απαραίτητα ούτε συναντά όλους τους ξένους ομολόγους του.

Ο Κινέζος υπουργός Αμύνης έχει την κύρια ευθύνη να φιλοξενεί τους αντίστοιχους υπουργούς και να συναντά άλλους ανώτερους ξένους στρατιωτικούς ηγέτες. Άλλα ανώτερα στελέχη του PLA, συναντώνται, επίσης, τακτικά με ξένους στρατιωτικούς και πολιτικούς αξιωματούχους.⁴⁴

Ωστόσο, ο υπουργός Αμύνης φιλοξενεί περισσότερες συναντήσεις και ταξιδεύει περισσότερο από οποιονδήποτε ανώτερο αξιωματικό. Επισημαίνεται όμως, ότι δεν ασκεί ακριβώς τις αρμοδιότητες

---

⁴³ Reuters, (2014)

⁴⁴ Yao Jianing, (2014) "Four Meetings Between Chinese and U.S. Naval Chiefs in One Year," China Military Online, September 18, 2014

που έχουμε συνηθίσει στο δυτικό υπόδειγμα κρατικής οργάνωσης, αλλά αποτελεί έναν ενδιάμεσο δύο πανίσχυρων (αλλά όχι ισότιμων) οργανισμών, της Κυβέρνησης και του Στρατού.⁴⁵

Συμμετοχή σε διεθνείς στρατιωτικές ασκήσεις. Ο PLA ξεκίνησε να διεξάγει διμερείς και πολυμερείς ασκήσεις από το 2002. Εν πολλοίς, αυτό σημαίνει πως για μια μακρά περίοδο, κατά την οποία το Κινεζικό καθεστώς σταδιακά έκανε ανοίγματα προς την παγκόσμια κοινότητα, ο PLA παρέμεινε περικλειστος σε ό,τι αφορούσε την δράση του και σχεδόν μυστικοπαθής.

Για αυτό μπορούν να προταθούν πολλές εξηγήσεις, από την συναίσθηση μια αδυναμίας σε σχέση με άλλους στρατούς, έως την σταθερή προσκόλληση των πιο κρίσιμων δομών των αυταρχικών καθεστώτων στην μυστικοπάθεια.

Η πρώτη συμμετοχή του PLA, σε διεθνή στρατιωτική άσκηση, σημειώθηκε τον Αύγουστο του 2014. Έλαβαν μέρος πολλά άρματα από την 1η Ομάδα Στρατού του Nanjing MR στο πλαίσιο και μιας διαγωνιστικής διαδικασίας με την ονομασία Tank-Biathlon.

Ο σχηματισμός απαρτιζόταν από εγχώριας παραγωγής οπικά συστήματα.⁴⁶ Για να φθάσει σε αυτό το επίπεδο συμμετοχής, με την πολυπλοκότητα και την τεχνογνωσία που απαιτείται, είχε προηγηθεί μια σειρά συμμετοχών σε ασκήσεις αυξανόμενης πολυπλοκότητας. Ειδικά το ναυτικό εκκίνησε από πιο απλές ασκήσεις έρευνας και διάσωσης.⁴⁷ Αυξημένη είναι και η συνεργασία με τις Ρωσικές δυνάμεις -μάλιστα κατά περιόδους έχουν συμπέσει συναντήσεις ανωτέρου επιπέδου με στρατιωτικές ασκήσεις των δύο χωρών.

Από την πλευρά της η αεροπορία συμμετείχε σε μια σειρά ασκήσεων με χώρες ακόμα και πέραν του στενού της περιγύρου. Αυτό μπορεί να είναι αποτέλεσμα μιας αυξημένης αυτοπεποίθησης τόσο σε σχέση με τα χρησιμοποιούμενα οπικά συστήματα όσο και με την ικανότητα των πιλότων και των ειδικών δυνάμεων.⁴⁸ Ταυτόχρονα, ο PLA συμμετέχει και σε διεθνείς συνεκπαιδεύσεις ή και αποστολές. Πολλές φορές οι ονομασίες των ασκήσεων που συμμετέχει δεν είναι ενδεικτικές του περιεχομένου τους, κάτι βέβαια που δεν είναι ασυνήθιστο και σε διεθνές επίπεδο.⁴⁹

---

⁴⁵ Kenneth W. Allen et al., (2015) “China’s Defense Minister and Ministry of National Defense,” in *The PLA as Organization v2.0*, ed. Kevin Pollpeter and Kenneth Allen, (Vienna, VA: Defense Group, Inc.

⁴⁶ Yu, (2014)

⁴⁷ Weitz, (2015) *PARSING CHINESE-RUSSIAN MILITARY EXERCISES*. Strategic Studies Institute, US Army War College

⁴⁸ Xinhua-PeoplesDaily, Chinese, 2012 *Belarusian Airborne Troops Hold Joint Exercise in China*,” November 27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 Η Στρατιωτική Διπλωματία της Αμερικής

Όπως αναφέραμε και προηγουμένως, οι ΗΠΑ βρίσκονται σε διαφορετική φάση και επίπεδο όσον αφορά την θέση και τον ρόλο τους σε σχέση με την Κίνα. Η Κίνα είναι ένας «αναδυόμενος» παίκτης, που προσπαθεί να διαμορφώσει το περιβάλλον της και σταδιακά να εξασφαλίσει τα συμφέροντά της και σε άλλες περιοχές (όπως ή Αφρική ή στις χώρες που αποτελούν τον νέο silk road).

Η Αμερική, όμως είναι ο κύριος διαμορφωτής του σημερινού status quo και ο κύριος δρών για την διατήρησή του ή τον σταδιακό του μετασχηματισμό με όρους που θα της είναι επιθυμητοί.

Για τον λόγο αυτόν επιλέγουμε μια διαφορετική προσέγγιση για την ανάλυση της Στρατιωτικής της Διπλωματίας, μια προσέγγιση με όρους ιστορικούς αλλά και σύγχρονους.

Αφενός μεν θα προσπαθήσουμε να περιγράψουμε την σταδιακή δημιουργία της ίδιας της Στρατιωτικής Διπλωματίας για τις ΗΠΑ αφετέρου δε, πως η ίδια διαμόρφωσε το περιβάλλον στο οποίο δρούσε.

Είναι εμφανές, πως αυτή η περιγραφή μπορεί να γίνει μόνο αδρομερώς, και δεν θα περιλαμβάνει όλα τα δυνατά επίπεδα ανάλυσης (για παράδειγμα την δυναμική μετασχηματισμού των θεσμών γύρω από την Αμερικανική εξωτερική πολιτική που αναπτύχθηκε εξαιτίας της στρατιωτικής διπλωματίας), ούτε θα εστιάζει σε βάθος τον ρόλο των προσώπων και της δυναμικής που κάθε φορά αυτά έδωσαν.

Εν τούτοις, θα συμπεριλάβει την σημερινή δράση και διάρθρωσης της Αμερικανικής Στρατιωτικής

---

⁴⁹ Xinhua- GlobalTimes (2013) Indonesia Airborne Troops Complete Anti-Terrorism Exercise,” November 11

Διπλωματίας στην περιοχή του ενδιαφέροντός μας.

3.2 Η Αρχή - Ο Λευκός Στόλος

Στις αρχές του 20ου αιώνα, οι ως τότε αμφιλεγόμενες θεωρήσεις γύρω από την επέκταση της ναυτικής δύναμης, άρχισαν να λαμβάνουν σάρκα και οστά. Μια σειρά πλοίων ναυπηγούνται και λαμβάνουν το όνομα «Λευκός στόλος» από το χαρακτηριστικό βαμμένο λευκό κύτος τους.

Όπως είναι αναμενόμενο, μια αναδύομενη -τότε- δύναμη θα επιθυμούσε να προβάλλει τις νέες της δυνατότητες. Έτσι, μετά από έγκριση του Προέδρου Theodore Roosevelt, η αρμάδα αυτή, ξεκίνησε ένα ταξίδι που κράτησε περίπου 14 μήνες, περιελάμβανε επισκέψεις σε περίπου 20 χώρες και επηρέασε καθοριστικά την εικόνα που είχε ο κόσμος για τις ΗΠΑ.⁵⁰ Ίσως το σημαντικότερο κομμάτι αυτού του ταξιδιού να ήταν στην περιοχή του ενδιαφέροντός μας.

Ο «Λευκός Στόλος» επισκέφθηκε την περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού, μια περιοχή που η ένταση -προφανώς και η απειλή για τις ΗΠΑ- ανάμεσα στις Ευρωπαϊκές αποικιοκρατικές δυνάμεις αλλά και την Ιαπωνία, που μόλις είχε εξέλθει νικήτρια από τον Ρωσο-ιαπωνικό πόλεμο, γινόταν μεγαλύτερη.

Ακριβώς εδώ, θα πρέπει να εστιάσουμε στο ταξίδι και στον ελλιμενισμό του στόλου αυτού στην Ιαπωνία. Καθοριστικός αποδείχθηκε ο χειρισμός αυτής της επίσκεψης από τον ναύαρχο Sperry που διοικούσε τον στόλο. Εν μέσω της αυξανόμενης έντασης (που αναφέραμε νωρίτερα) για τον έλεγχο της περιοχής, ο ναύαρχος κατανόησε τις διαφορές ανάμεσα στην Ιαπωνία και τις ΗΠΑ και παίρνοντας μέτρα προσπάθησε να σεβαστεί τις πολιτισμικές διαφοροποιήσεις προστατεύοντας έτσι και την εικόνα της χώρας του. Είναι χαρακτηριστικό ότι επιτράπηκε η αποβίβαση όσων είχαν καθαρό μητρώο από παραβάσεις σχετιζόμενες με το αλκοόλ. Ταυτοχρόνως, επεσήμανε πως οποιαδήποτε κοινωνική εκδήλωση στην οποία θα συμμετείχαν, θα έπρεπε να εκλαμβάνεται από τους ίδιους ως τμήμα των καθηκόντων τους και να συμπεριφέρονται με τον προσήκοντα τρόπο.⁵¹

Η υποδοχή που έλαβε ο Αμερικανικός στόλος από τους Ιάπωνες μπορεί να χαρακτηριστεί έως και υπερβολική. Αφού τους συνόδευσαν με αντιτορπιλικά στο λιμάνι, φιλοξένησαν τους ανώτατους και ανώτερους αξιωματικούς στο παλάτι και σε σουίτες ξενοδοχείων αντίστοιχα.

Κατά την διάρκεια της παραμονής τους στην Ιαπωνία, υπήρξαν συνεχείς εκδηλώσεις. Από την δεξίωση του πρωθυπουργού έως και το «πάρτυ» του αρχηγού του Ιαπωνικού στόλου ή την

---

⁵⁰ Michael Crawford, (2008) The World Cruise of the Great White Fleet, Naval History and Heritage Command

⁵¹ Crawford, (2008)

λαμπαδηδρομία προς τιμήν τους.⁵²

Αυτή η πραγματικότητα που περιγράψαμε παραπάνω, έδινε ουσιαστικά την δυνατότητα στον ναύαρχο Sperry και τους αξιωματικούς του να αφήσουν μια βαθιά εντύπωση στους Ιάπωνες, θετική ή αρνητική.

Ας μην λησμονούμε εξάλλου, πως ο τρόπος δημιουργίας μιας εικόνας για έναν άλλο λαό (ακόμα και στερεοτυπικής) διέφερε από το σήμερα. Σήμερα, οι πομποί που εκπέμπουν μηνύματα είναι πολλαπλοί, ενώ τότε ήταν λίγοι και κανείς δεν θα μπορούσε να ανταγωνιστεί σε δυνατότητα επιρροής την (έστω αποσπασματική και όχι αντιπροσωπευτική) δύναμη που έχει η εμπειρία της προσωπικής επαφής, το βίωμα. Εκμεταλλευόμενος κάθε ευκαιρία σε αυτόν τον σταθμό του ταξιδιού, ο ναύαρχος Sperry ήρθε σε επαφή με κυβερνητικούς αξιωματούχους, στρατιωτικούς ηγέτες και πολίτες, προκειμένου να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις που απαιτούνταν για την επίτευξη των στόχων της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ. Ο συνδυασμός στρατιωτικής πειθαρχίας, πολιτιστικής ευαισθησίας, διπλωματικής οξύνοιας και επίδειξης στρατιωτικής ισχύος είχε ως αποτέλεσμα την δημιουργία σχέσεων, την πρόσβαση σε υποδομές και οικονομίες και γενικά βελτίωσε την στρατηγική θέση των Ηνωμένων Πολιτειών στην περιοχή.

Οι ενέργειες του ναυάρχου Sperry έμοιαζαν να έχουν «ξεπηδήσει» από τα βιβλία του Clausewitz και την απεικόνιση του στρατιωτικού- statesman. Εξισορροπώντας αποτελεσματικά τις στρατιωτικές δυνατότητες και την διπλωματική δράση, ο ναύαρχος Sperry διαμόρφωσε ευνοϊκά το περιβάλλον Ασίας-Ειρηνικού, δημιούργησε καλή θέληση μεταξύ των δύο χωρών και χαλάρωσε τις εντάσεις διευκολύνοντας έτσι την επίτευξη της πολιτικής της κυβέρνησης των ΗΠΑ.

Η στρατιωτική διπλωματία των ΗΠΑ είχε εκκινήσει.

Μετά το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο

Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος και η επαύριός του, αποτέλεσε μια πολύ σημαντική στιγμή για την Αμερικανική Στρατιωτική Διπλωματία. Μετά την νίκη επί των δυνάμεων του Άξονα, η Αμερική ενεπλάκη ενεργά τόσο στην ανοικοδόμηση που ήταν απαραίτητη όσο και στην δημιουργία μιας νέας αρχιτεκτονικής ασφάλειας. Αυτό συνέβη τόσο στην Ευρώπη όσο και στον Ειρηνικό.

Στην μεν Ευρώπη βλέπουμε την δημιουργία του ΝΑΤΟ, την εμπλοκή στον Ελληνικό εμφύλιο αλλά (και ίσως κυρίως) την σταθεροποίηση της απελευθερωμένης Δυτικής Ευρώπης.

---

⁵² Crawford, (2008)

Εξαιρετικά σημαντικό ρόλο σε αυτό είχαν οι αμερικανικές ένοπλες δυνάμεις και ο ανώτατος διοικητής στην Ευρώπη, ο μετέπειτα πρόεδρος Ντουάιτ Αϊζενχάουερ. Ο Αϊζενχάουερ έπαιξε συχνά τον ζωτικό διπλωματικό ρόλο του διαιτητή μεταξύ των ποικίλων θέσεων των συμμάχων στρατιωτικών και πολιτικών ηγετών, ήταν όμως κάτι περισσότερο από απλώς επικεφαλής του συνασπισμού. Ήταν επίσης ένας πολιτικός που συμμετείχε βαθιά στη διευθέτηση των πολιτικών και διπλωματικών πτυχών της συμμαχίας όσο και του στρατού.

Στον πολιτικοστρατιωτικό τομέα, αντιμετώπισε τα είδη των αμφιλεγόμενων διεθνών ζητημάτων που θα μπορούσαν να διχάσουν ακόμη και τους φίλους του και έμαθε να μεσολαβεί στις αντικρουόμενες απαιτήσεις ανδρών και εθνών.⁵³

Τις επιχειρήσεις στο θέατρο του Ειρηνικού διηύθυνε κυρίως ο στρατηγός Ντάγκλας Μακ Άρθουρ.⁵⁴ Ως συμμαχικός διοικητής της ιαπωνικής κατοχής το 1945–51, ο MacArthur, ουσιαστικά, (αν και αυταρχικά) διηύθυνε την αποστράτευση των ιαπωνικών στρατιωτικών δυνάμεων, την εξάλειψη των милитарιστών, την αποκατάσταση της οικονομίας και την σύνταξη ενός φιλελεύθερου συντάγματος. Εγκαινιάστηκαν σημαντικές μεταρρυθμίσεις στην αναδιανομή της γης την εκπαίδευση, την εργασία, την δημόσια υγεία και τα δικαιώματα των γυναικών.

Ενώ βρισκόταν στην Ιαπωνία, ο MacArthur ήταν επίσης επικεφαλής της διοίκησης του στρατού της Άπω Ανατολής.⁵⁵ Η κατοχή της Ιαπωνίας ήταν επιτυχής σε μεγάλο βαθμό, εν μέρει, λόγω της ικανότητας του MacArthur να διαβάζει το μυαλό και την ψυχή των Ιαπώνων.

Λάμβανε υπόψιν του την ψυχολογία του ηττημένου και έπαιρνε τις κατάλληλες αποφάσεις, μια εξ αυτών ήταν η διατήρηση του αξιώματος του αυτοκράτορα.

Περαιτέρω, ήταν σε θέση να διαμορφώνει πολιτικές δίχως παρεμβάσεις. Αν έπρεπε να συμβουλευθεί άλλους συμμάχους, ίσως να μη μπορούσε τελικά να εφαρμόσει τις πολιτικές του, ανεξαρτήτως, πόσο σοφές ήταν. Είχε την δυνατότητα να δρα ελεύθερα και έτσι πέτυχε τους αρχικούς στόχους ομαλά και σε μικρή περίοδο.

Ένας άλλος παράγοντας ήταν ότι οι σύμμαχοι προνόησαν και αξιοποίησαν τους υπάρχοντες ιαπωνικούς θεσμούς διακυβέρνησης (συμπεριλαμβανομένου του αυτοκράτορα).

Έκαναν αποτελεσματική χρήση των υπάρχουσών αρχών, κάτι που ήταν αδύνατο στη Γερμανία, γιατί εκεί έπρεπε να καταργηθούν όλοι οι Ναζί που οδηγούσαν όλες τις γερμανικές αρχές και για αυτό σε αυτήν την περίπτωση χρειάστηκε περισσότερος χρόνος. Επιπλέον, απρόσμενα, οι Ιάπωνες αξιωματούχοι συνεργάστηκαν, όπως επίσης και ο γενικός πληθυσμός προσαρμοζόμενοι

---

⁵³ Center for Military History, (1990)

⁵⁴ Lieutenant Colonel Jeffrey F.Furbank 1991 a critical analysis of the generalship of general Douglas MacArthur as theatre commander in the Pacific during World War II.,14

στις ανεκτικές πολιτικές και τις γενναιόδωρες δραστηριότητες του GHQ, ο οποίος διευκόλυνε την διαδικασία ανοικοδόμησης. Η κατάληψη ήταν επιτυχής, γιατί οι ρόλοι ήταν διακριτοί και οι δυο πλευρές κατάλαβαν και έπαιξαν σωστά τους ρόλους τους είτε ως σύμμαχοι, είτε ως ηττημένοι.

Ο χαρισματικός και ισχυρός αυταρχικός χαρακτήρας του MacArthur παρείχε ακριβώς τον κυβερνήτη που χρειάζονταν οι Ιάπωνες.

Σε μια προσφώνηση προς τη Βουλή των Αντιπροσώπων των Ηνωμένων Πολιτειών στις 19 Απριλίου 1951, ο MacArthur έδειξε τον σεβασμό του προς τους Ιάπωνες και εξήρε την συνεργασία τους με τις δυνάμεις κατοχής.

Σημειωτέον ότι οι ΗΠΑ θεωρούσαν την κατοχή της Ιαπωνίας αναγκαία όχι για μόνο για να την τιμωρήσουν και να την έχουν υπό έλεγχο, αλλά και να δημιουργήσουν μια φιλική χώρα που θα τους εξυπηρετεί στο μέλλον για την δημιουργία βάσεων τους στον Ειρηνικό.

Με την κατάληψη της Ιαπωνίας και θέτοντάς την υπό την κηδεμονία τους, την μετέτρεψαν από απειλή σε έναν από τους ισχυρότερους συμμάχους τους, ενισχύοντας έτσι την παρουσία τους στον Ειρηνικό. Όπως επέμενε και ο MacArthur, "τα σύνορα των ΗΠΑ βρίσκονταν στην Ασία."

Αυτό έγινε ολοένα και πιο σημαντικό από τη στιγμή ιδίως που οι σχέσεις με την Σοβιετική Ένωση άρχισαν να διαταράσσονται και ενέσκηψε ο «Ψυχρός Πόλεμος».

Η Ιαπωνία καθιερώθηκε με αυτόν τον τρόπο ως «φυλάκιο» της επιρροής των ΗΠΑ στην Ασία.⁵⁶

3.4 Το μάθημα της Κορέας

Το 1945, τα σημάδια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου σε όλο τον κόσμο ήταν ακόμη φρέσκα. Ο φόβος ότι έπρεπε να εμπλακούν σε έναν άλλο παγκόσμιο πόλεμο ήταν πολύ πραγματικός. Μόλις δύο χρόνια μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ξεκίνησε ο Ψυχρός Πόλεμος.

Τα Ηνωμένα Έθνη, τα οποία ιδρύθηκαν για να παρέχουν ένα φόρουμ για την αποτροπή μελλοντικών πολέμων, συμπεριλάμβαναν την Σοβιετική Ένωση, τις Ηνωμένες Πολιτείες, το Ηνωμένο Βασίλειο και 57 άλλες χώρες. Οι ΗΠΑ υιοθέτησαν μια σταθερή στάση για να περιορίσουν την εξάπλωση του κομμουνισμού, τον οποίο προωθούσε επιθετικά η ΕΣΣΔ.

---

⁵⁵ Britannica.com

⁵⁶ Mieko Endo (2006) The University of Montana Douglas MacArthur's occupation of Japan| Building the foundation of U.S.-Japan relationship 80-83

Ο πόλεμος της Κορέας ξεκίνησε όταν ο Λαϊκός Στρατός της Βόρειας Κορέας (ΝΚΡΑ) διέσχισε τον 38ο παράλληλο στη Νότια Κορέα. Τηρώντας την πολιτική τους περιορισμού, οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν μπορούσαν να αγνοήσουν την απειλή του κομμουνισμού στην Ασία, αλλά ούτε ο πρόεδρος ούτε το κοινό ήθελαν έναν μακρύ, παρατεταμένο πόλεμο.

Ο Πρόεδρος Τρούμαν επέλεξε τον στρατηγό Ντάγκλας Μακ Άρθουρ για να ηγηθεί των στρατευμάτων των ΗΠΑ στη Νότια Κορέα. Ο MacArthur έφτασε στη θέση του ως ήρωας του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, αφού, έχοντας οδηγήσει με επιτυχία πολλά στρατεύματα στον πόλεμο στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, είχε γίνει ο Ανώτατος Διοικητής των Συμμαχικών Δυνάμεων στην Ιαπωνία και για αυτό έχαιρε σεβασμού και επαίνων στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ο στρατηγός διαβεβαίωσε τον πρόεδρο ότι ο πόλεμος της Κορέας θα είναι βραχύβιος και ότι τα αμερικανικά στρατεύματα θα είναι σίτι τους μέχρι τα Χριστούγεννα.

Ωστόσο, έκανε μια αμφιλεγόμενη κίνηση, όταν συνέχισε να σπρώχνει τους Βορειοκορεάτες πιο βόρεια και πρότεινε να βομβαρδιστούν πόλεις στην Κίνα που πιστεύονταν ότι βοηθούσαν τα στρατεύματα της Βόρειας Κορέας. Πιέζοντας για μια μεγαλύτερη σύγκρουση, ο MacArthur υποβάθμισε τον κίνδυνο υποκίνησης ενός μαζικού πολέμου στην Ασία.

Το κύριο μέλημα του Προέδρου Τρούμαν ήταν να σώσει όσο το δυνατόν περισσότερες ζωές, ακόμα κι αν αυτό σήμαινε την υπογραφή εκεχειρίας στον 38ο παράλληλο. Ο στρατηγός MacArthur δεν πίστευε ότι η κατάπαυση του πυρός ήταν η κατάλληλη λύση. Οι δύο άνδρες συγκρούστηκαν. Για τον Τρούμαν, ο πόλεμος αντιπροσώπευε μια ευκαιρία να σταματήσει η εξάπλωση του κομμουνισμού στη Νότια Κορέα. Για τον MacArthur, ο πόλεμος ήταν μια ευκαιρία για την απελευθέρωση του Βορρά από τον κομμουνιστικό έλεγχο και απαιτούνταν επιθετική δράση.

Ο Μακάρθουρ απέτρεψε την προσπάθεια του Τρούμαν να διαπραγματευτεί μια κατάπαυση του πυρός, όταν ο στρατηγός διέταξε τα στρατεύματά του να εισβάλουν στη Βόρεια Κορέα και να σπρώξουν το ΝΚΡΑ πέρα από τον 38ο παράλληλο. Δεν ήταν η πρώτη φορά που ο στρατηγός αγνοούσε τις άμεσες εντολές του Αρχηγού του.

Στις 11 Απριλίου 1951, ο Πρόεδρος Τρούμαν απάλλαξε επίσημα τον Ντάγκλας Μακ Άρθουρ από την εντολή του. Η είδηση της απόλυσής του διαδόθηκε γρήγορα και το αμερικανικό κοινό βρήκε την είδηση ανατρεπτική. Ο Τρούμαν ένιωθε ότι η απόφασή του ήταν αναγκαία επειδή ο Μακ Άρθουρ είχε υπερβεί τις εξουσίες του, αφηφούσε τις άμεσες εντολές του ανωτέρου του και παρενέβη στην ελπίδα του Τρούμαν να τερματίσει γρήγορα τον πόλεμο της Κορέας.

Αυτό που συνέβη ουσιαστικά ήταν μια προσπάθεια από τον στρατηγό Μακ Άρθουρ όχι απλά να υπερβεί τις αρμοδιότητες και τα όρια της εξουσίας του, αλλά, ουσιαστικά να επαναχαράξει την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ. Προσπάθησε να το κάνει αυτό μέσω της αγνόησης των προεδρικών

οδηγιών και των δηλωμένων στόχων εθνικής πολιτικής σχετικά με τον πόλεμο της Κορέας.

Μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο του Ψυχρού πολέμου, ο Πρόεδρος Τρούμαν υιοθέτησε μια πολιτική περιορισμένου πολέμου και καθόρισε περιορισμένους στόχους πολιτικής για τον πόλεμο της Κορέας προκειμένου να αποτρέψει την πρόκληση γενικού πολέμου με τη Σοβιετική Ένωση και την Κίνα.

Αυτοί οι στόχοι περιελάμβαναν στρατιωτικές επιχειρήσεις είτε για να εξαναγκάσουν τους Βορειοκορεάτες να υποχωρήσουν πίσω από τον 38ο παράλληλο είτε για να καταστρέψουν τις δυνάμεις τους.⁵⁷ Αντίθετος στους στόχους πολιτικής του Τρούμαν ήταν ο Μακ Άρθουρ, ο οποίος συχνά διεξήγαγε επιχειρήσεις που θεωρούσαν από τον Γενικό Επιτελείο και τον Πρόεδρο, ως υπέρβαση της Εθνικής πολιτικής.

Στις 11 Απριλίου 1951, ο Τρούμαν αποφάσισε με δραστικό τρόπο να επαναβεβαιώσει την υπεροχή της πολιτικής εξουσίας έναντι του στρατού. Με την πλήρη υποστήριξη του Κοινού Αρχηγού Επιτελείου, ο Πρόεδρος Τρούμαν απάλλαξε τον στρατηγό από την διοίκηση και διέταξε την επιστροφή του στις Ηνωμένες Πολιτείες.⁵⁸

Παρότι ο Τρούμαν με αυτή την κίνηση, ουσιαστικά τερμάτισε την έμμεση αλλά σαφή αμφισβήτηση της εξουσίας του και κατά συνέπεια επιβεβαίωσε την πρωτοκαθεδρία της πολιτικής, η σωστή ισορροπία ανάμεσα στην εξουσία και την ενσωμάτωση των στρατιωτικών δραστηριοτήτων στον καθορισμό της πορείας της εξωτερικής της πολιτικής, παραμένει ένα θέμα συζήτησης.⁵⁹

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 Σήμερα στον Ειρηνικό

Ο περιφερειακός διοικητής όχι μόνο ερμηνεύει, αλλά και εφαρμόζει την στρατηγική της εξωτερικής πολιτικής στο πεδίο της διοίκησης του.

---

⁵⁷ Herspring, (2005) *The Pentagon and the Presidency: Civil-Military Relations from FDR to George W. Bush* (Lawrence: University Press of Kansas)

⁵⁸ Miller, (1992) *Truman or MacArthur: Who's In Command?* United States Marine Corps Command and Staff College

⁵⁹ Truman library.gov, *The firing of Mc Arthur*

Όταν κάποιος αναλογιστεί τη θέση του σύγχρονου διοικητή, σύντομα αντιλαμβάνεται τη μεγάλη εξουσία και τις δυνατότητες που διαθέτει στην επιβολή της εθνικής πολιτικής. Ο διοικητής έχει την ικανότητα να επηρεάζει την πολιτική όχι μόνο μέσω των παραδοσιακών εφαρμογών στρατιωτικής δύναμης, σύμφωνα με τις οδηγίες του Προέδρου, αλλά και μέσω της Στρατιωτικής Διπλωματίας. Από πολλές απόψεις, ο σύγχρονος διοικητής και η οργάνωσή του έχουν κοινά γνωρίσματα με τον στρατηγό Μακ Άρθουρ και την Ανώτατη Διοίκηση κατά την διάρκεια της κατοχής και της ανοικοδόμησης της Ιαπωνίας. Και οι δύο οργανισμοί χρησιμοποιούν στρατιωτικούς πόρους και δυνατότητες για την προώθηση στρατηγικών σκοπών εξωτερικής πολιτικής μέσω της επίτευξης διπλωματικών, οικονομικών και πληροφοριακών στόχων.

Η στρατιωτική διπλωματία της USPACOM (USA PACIFIC COMMANDMENT που σήμερα έχει μετονομαστεί σε INDOPACOM, συμπεριλαμβάνοντας και την περιοχή του Ινδικού ωκεανού) επικεντρώνεται σε ένα πρόγραμμα συμμετοχής με ποικίλες δραστηριότητες. Προσωπικές διπλωματικές προσπάθειες του Διοικητή USPACOM (σήμερα INDOPACOM), προγράμματα ξένης στρατιωτικής βοήθειας, διεθνής εκπαίδευση και αμέτρητες διμερείς και πολυμερείς ανταλλαγές και συνέδρια περικλείονται όλα σε αυτές τις επιχειρήσεις. Μια ισχυρή δομή επιτελείου, και ένα δίκτυο στρατιωτικού προσωπικού που είναι εδραιωμένο στους διπλωματικούς μηχανισμούς του Στέιτ Ντιπάρτμεντ απαιτούνται για να πραγματοποιηθεί μια τέτοια μεγάλης κλίμακας εκστρατεία στρατιωτικής διπλωματίας.⁶⁰

Η ομάδα της USPACOM (σήμερα INDOPACOM) είναι υπεύθυνη για τον σχεδιασμό και την επίβλεψη αυτών των ογκωδών προγραμμάτων. Παρέχουν τους απαραίτητους πόρους και την τεχνογνωσία για την εκτέλεση των προγραμμάτων. Το πρόγραμμα Στρατιωτικών Ακολουθών και οι Κοινές Ομάδες Στρατιωτικής Βοήθειας των ΗΠΑ είναι ζωτικής σημασίας για την μεγιστοποίηση του αποτελέσματος ολόκληρου του φάσματος των δραστηριοτήτων, παρέχοντας πρόσβαση και επιρροή στις χώρες στις οποίες δραστηριοποιούνται. Η στρατιωτική διπλωματία ξεκινά από αυτό το μείγμα προσωπικής επιρροής, τεράστιων πόρων και δυνατοτήτων και εκτεταμένης πρόσβασης.

Οι σύγχρονοι διοικητές διαθέτουν τεράστια επαγγελματική και προσωπική δύναμη, καθώς και τεράστιες πηγές και δυνατότητες, για να επηρεάσουν, να βοηθήσουν και, σε ορισμένες περιπτώσεις, να συμμετάσχουν άμεσα σε όλο το φάσμα των δράσεων εξωτερικής πολιτικής.

Ο Διοικητής, η USPACOM (σήμερα INDOPACOM), αναλαμβάνουν ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα στρατιωτικής διπλωματίας που διαμορφώνεται τόσο από επίσημες όσο και από άτυπες διαδικασίες διαμόρφωσης και κατεύθυνσης εξωτερικής πολιτικής. Στόχος αυτής της πρωτοβουλίας

είναι να προωθήσει ή/και να επιτύχει τους στόχους της εξωτερικής πολιτικής.

Από μια καθαρά συντονιστική σκοπιά, η USPACOM (σήμερα INDOPACOM) είναι επαρκώς διασυνδεδεμένη με το Υπουργείο Εξωτερικών σε στρατηγικό επίπεδο, καθώς και με τις πενήντα πέντε πρεσβείες και διπλωματικές θέσεις των ΗΠΑ σε επιχειρησιακό επίπεδο.

Τρεις κύριοι οργανισμοί βοηθούν στον συντονισμό που απαιτείται για την υλοποίηση του προγράμματος στρατιωτικής διπλωματίας που λαμβάνει χώρα στην περιοχή Ασίας-Ειρηνικού.

Τόσο σε στρατηγικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο, ο Διοικητής, το ειδικό επιτελείο της USPACOM (σήμερα INDOPACOM) χρησιμεύει ως αποτελεσματικός αγωγός προς το Υπουργείο Εξωτερικών. Δουλεύοντας μέσω επίσημων καναλιών, επαγγελματικών επαφών και προσωπικών σχέσεων, το ειδικό επιτελείο φέρνει μια διυπηρεσιακή προοπτική στις στρατιωτικές ομάδες που σε άλλη περίπτωση δεν θα μπορούσε παρά να λείπει.⁶¹

Το DAO (Defense Attaché Office) και το JUSMAG (Joint United States Military Advisory), αποτελούν μέρος μιας αλυσίδας διοίκησης που περιλαμβάνει το Υπουργείο Άμυνας, το Υπουργείο Εξωτερικών, τον Διοικητή και τον Πρέσβη.

Οι οργανώσεις μπορούν να υποστηρίξουν τον Διοικητή στην εφαρμογή των προγραμμάτων που στοχεύουν σε μια συγκεκριμένη χώρα λόγω της ύπαρξης μιας διπλής αλυσίδας ευθύνης (στρατιωτική και διπλωματική).

Προωθεί, επίσης, την διυπηρεσιακή συνεργασία οδηγώντας ουσιαστικά τον πρεσβευτή να ενημερώνεται για στρατιωτικές δραστηριότητες που έχουν προγραμματιστεί ή πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της χώρας ευθύνης του. Οι ρόλοι αυτών των δύο οργανισμών δίνουν την πρόσβαση και την επιρροή που απαιτείται για την οργάνωση, τον συντονισμό και την υλοποίηση πρωτοβουλιών στρατιωτικής διπλωματίας.

Παρά τις διυπηρεσιακές αποτυχίες στα υψηλότερα επίπεδα διακυβέρνησης, το πρόγραμμα στρατιωτικής διπλωματίας της USPACOM (σήμερα INDOPACOM), παραμένει γενικά αποτελεσματικό από άποψη συντονισμού. Οι επιχειρήσεις στρατηγικού επιπέδου, οι οποίες λειτουργούν ως κανάλια και δίκτυα επικοινωνίας και συντονισμού τόσο σε στρατηγικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο, είναι κρίσιμες για αυτήν την αποτελεσματικότητα.

Οι διυπηρεσιακές διαφωνίες μπορούν να αποφευχθούν διασφαλίζοντας ότι οι δραστηριότητες που μπορούν να παρεισφρήσουν στις αρμοδιότητες της κάθε μιας αποκαλύπτονται, ελέγχονται και συντονίζονται.

---

⁶⁰ US DOD, (2019)

⁶¹ US DOD, (2019)

Η ικανότητα συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματικότητα της στρατιωτικής διπλωματίας, η οποία με την σειρά της μπορεί να επιτύχει τους στόχους που της θέτουν χάρη στην εκτενή τεχνογνωσία των κατοίκων, το ισχυρό προσωπικό και τους ειδικά σχεδιασμένους και συντονισμένους οργανισμούς.⁶²

Παρατηρούμε, δηλαδή, ότι οι δραστηριότητες των ένστολων στρατιωτικών σχηματισμών υπό την εξουσία της USPACOM (σήμερα INDOPACOM) εν καιρώ ειρήνης είναι αναμφισβήτητα σημαντικές. Οι στρατιωτικές εντολές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη του σχεδίου διπλωματικής εμπλοκής της USPACOM (σήμερα INDOPACOM), παρακολουθώντας διεθνή συνέδρια και σεμινάρια, πραγματοποιώντας συνδυασμένη εκπαίδευση και ασκήσεις, παρέχοντας τεχνική και υλική βοήθεια, και ανταλλάσσοντας προσωπικό και ιδέες.

Οι τεράστιες δυνατότητες και οι πόροι που διαθέτει η USPACOM (σήμερα INDOPACOM) καθιστούν τον στρατό ως κρίσιμο παράγοντα στο στρατηγικό περιβάλλον, όχι μόνο σε ενέργειες που σχετίζονται με την άμυνα, αλλά και στην διπλωματία.⁶³

4.2 Δείκτες ισχύος ΗΠΑ-ΛΔΚ. Σύγκριση των δύο, τάσεις και δυναμική

Κάποιοι από τους σημαντικότερους δείκτες που καθορίζουν ή ορθότερα αποκαλύπτουν το επίπεδο σκληρής ισχύος του κάθε κράτους είναι ο πληθυσμός, η τεχνολογία και ευρύτερα οικονομία.

Τα βασικά αυτά συστατικά της ισχύος συνήθως πλαισιώνονται και από άλλα που αναφέρονται στο πολιτικό και στο πολιτισμικό κεφάλαιο κάθε χώρας.

Εν προκειμένω, θα προσπαθήσουμε να κάνουμε μία σύγκριση μεταξύ της κατάστασης που σήμερα βρίσκονται οι ΗΠΑ και η Κίνα αλλά και της δυναμικής και των τάσεων που προκύπτουν από αυτήν, δίνοντας έμφαση στους δείκτες που όπως είπαμε συναπαρτίζουν την λεγόμενη σκληροί ισχύ.

Πληθυσμός. Ο πρώτος παράγοντας που μπορεί να μελετηθεί είναι ο πληθυσμός. Θα ήταν λάθος να επιχειρήσει κάποιος να αναλύσει τον παράγοντα αυτό χρησιμοποιώντας απλά και μόνον την αριθμητική διάσταση, δηλαδή την σύγκριση των δύο πληθυσμών.

Σε πρώτο επίπεδο θα πρέπει κάποιος να αναφερθεί στις διαφορές που παρατηρούνται ευρύτερα

---

⁶² Timothy Shea, (2005) Transforming Military Diplomacy. Joint Forces Quarterly, Issue Thirty-Eight, 51-52.

⁶³ Nicholas Yetman, (2019) The United States and China: The Future of INDOPACOM, School of Advanced

ανάμεσα στις αναπτυγμένες και στις αναπτυσσόμενες χώρες. Είναι σαφές πως ο αναπτυγμένος κόσμος - στον οποίο εντάσσεται και η Δύση έχει χαμηλότερα ποσοστά γεννητικότητας και αυξημένα στις μεγαλύτερες ηλικίες. Το προσδόκιμο ζωής έχει αυξηθεί και ταυτόχρονα έχουν μειωθεί οι γεννήσεις.⁶⁴ Η πραγματικότητα αυτή μπορεί μέσα από ποικίλους τρόπους να υπονομεύσει την ισχύ μιας χώρας. Ουσιαστικά επιφέρει αυξημένες κοινωνικές δαπάνες, οι οποίες σχετίζονται με τα συνταξιοδοτικά συστήματα αλλά και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

Επιπροσθέτως, οδηγεί σε σημείωση του εργατικού δυναμικού, χωρίς να αποτελούν εξαίρεση και οι ίδιες οι ένοπλες δυνάμεις.⁶⁵

Ένας προσεκτικός παρατηρητής δεν θα μπορούσε να μην σημειώσει την ιδιαιτερότητα που οι ίδιες οι Ηνωμένες Πολιτείες καταστατικά έχουν, καθώς αποτελούν στην ουσία ένα έθνος μεταναστών, και προϋπάρχουσα κουλτούρα της ενσωμάτωσης μεταναστευτικών πληθυσμών και της απόκτησης από αυτούς της αμερικανικής ταυτότητας (όχι μόνο ως τυπικά έγγραφα αλλά και ως ιδεολογία και κοινωνικής ταυτότητας), τους δίνει την δυνατότητα να ανανεώνουν τον πληθυσμό τους πιο εύκολα από άλλες χώρες της Δύσης.

Από την άλλη πλευρά η Κίνα είναι εν τοις πράγμασι η μεγαλύτερη σε πληθυσμό χώρα στον κόσμο. Αν και αυτό δείχνει, καταρχάς, σημαντικό δείκτη ισχύος, ωστόσο δεν πρέπει να παραβλέπεται και η αξία ορισμένων άλλων παραμέτρων οι οποίες συγκριτικά μπορούν να μας δώσουν μια πληρέστερη εικόνα.

Μία από αυτές τις παραμέτρους είναι η επιλογή της Κίνας να εφαρμόσει την λεγόμενη πολιτική του ενός παιδιού (one child policy). Η επιλογή αυτή, μολονότι, θα μπορούσε να φαντάζει ως ένα ακραίο - ακόμα και για την ίδια την Κίνα- αλλά πιθανά αποτελεσματικό μέτρο παρήγαγε επίσης συγκεκριμένες επιπτώσεις.

Η πρώτη από αυτές ήταν η μείωση του ρυθμού αύξησης του κινεζικού πληθυσμού.

Η μείωση αυτή οδήγησε σε ν ρυθμό που ακόμα και τώρα είναι ο μικρότερος από τον ελάχιστο απαιτούμενο για την πληθυσμιακή ανανέωση, πιο συγκεκριμένα στα 1,6 παιδιά ανά γυναίκα.⁶⁶

Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι η πολιτική του ενός παιδιού και η κουλτούρα που υπήρχε στην κοινωνία, όπου τα αγόρια ήταν επιθυμητά και προτιμητέα, τόσο για λόγους παραγωγής (αν τα αντιμετωπίσει κάποιος ως εργατικές μονάδες στο Πλαίσιο μιας Αγροτικής οικονομίας) όσο και για λόγους παράδοσης σχετιζόμενης με την περίθαλψη των γονέων (που παραδοσιακά γινόταν από

Military Studies US Army Command and General Staff College, Fort Leavenworth, KS

⁶⁴ Πλατιάς (1995) Το νέο διεθνές σύστημα. Ρεαλιστική προσέγγιση διεθνών σχέσεων Αθήνα: Παπαζήση

⁶⁵ Πλατιάς (1995)

⁶⁶ Σωτήρης Πετρόπουλος, Αστέρης Χουλιάρας. 2013. Η Κίνα και οι άλλοι. Οι σχέσεις της Κίνας με την Ευρώπη και τον κόσμο. Αθήνα: Παπαζήση.

την οικογένεια που δημιουργούσε το αγόρι), οδήγησε και σε μία ανισορροπία ανάμεσα στον πληθυσμό των δύο φύλων στις ίδιες ηλικιακές ομάδες.

Δεν περνά απαρατήρητο και κάτι ακόμα, η ίδια η μεταβολή της Κίνας σε ό,τι αφορά τον τόπο κατοικίας.

Ο πληθυσμός των πόλεων έχει μεγεθυνθεί κάτι που συμβαίνει σε οικογένειες ηλικιωμένων στις αγροτικές περιοχές, οι οποίες βρίσκονται μόνες τους, χωρίς το δίκτυ κοινωνικής προστασίας που τους εξασφάλιζε η παράδοση μέσω των οικογενειακών δικτύων, αλλά και χωρίς ένα σύγχρονο κράτος πρόνοιας όπως έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε στον δυτικό κόσμο. Αυτό από μόνο του το γεγονός είναι ικανό να προκαλέσει μία εντεινόμενη κοινωνική δυσαρέσκεια, χωρίς όμως, επί του παρόντος, να μπορεί να προβλεφθεί ένας τρόπος που αυτή θα εκφραζόταν πολιτικά.

Εν πολλοίς, λοιπόν βλέπουμε τις ΗΠΑ να έχουν ένα πληθυσμό που αγγίζει τα 350 εκατομμύρια, εντός του πλαισίου του δυτικού κόσμου όπου γήρανση και η υπογεννητικότητα είναι σταθερά χαρακτηριστικά και την Κίνα η οποία έχει έναν αυξανόμενο πληθυσμό, με τις ιδιομορφίες και τα προβλήματα που αναφέρθηκαν νωρίτερα. Οι προκλήσεις που και οι δύο χώρες αντιμετωπίζουν είναι σημαντικές, αλλά είναι διαφορετικού χαρακτήρα και απαιτούν διαφορετικά εργαλεία για την διαχείριση τους ⁶⁷

Οικονομία. Αν κάποιος επιχειρούσε να θέσει εν προκειμένω ζήτημα ύπαρξης ισχύος δε θα μπορούσε να μην αναφερθεί στην οικονομική ισχύ. Ωστόσο, όσον αφορά τον τομέα της οικονομίας υπάρχουν πολλές παράμετροι που πρέπει να ληφθούν υπόψιν ούτως ώστε να προσδιορισθούν με ακρίβεια οι διαφορές των δυο οικονομιών η δυναμική τους και τα όριά τους. Το πόσο σημαντική είναι η οικονομία για την αύξηση και την διατήρηση της ισχύς έχει επιβεβαιωθεί ιστορικά ακόμα και κατά το β'μισό του 20^{ου} αι. Τότε ο ένας από τους δυο πόλους, αν και δεν ηττήθηκε στρατιωτικά, εν τούτοις, δεν κατάφερε να δημιουργήσει παραγωγικούς και υλικούς πόρους που θα του επέτρεπαν να συνεχίσει τον ανταγωνισμό με τη δύση και αυτός δεν ήταν άλλος από την Σοβιετική Ένωση, η οποία κατέρρευσε οικονομικά.

Στον αντίποδα οι ΗΠΑ αναδείχθηκαν στο νικητή του Ψυχρού Πολέμου στο τέλος της δεκαετίας του 1990, εξελισσόμενες στην αδιαμφισβήτητη ηγεμονική δύναμη στις αρχές του 21^{ου} στον τομέα της οικονομίας καθώς έφθασαν να παράγουν έως και το 35% ου παγκόσμιου ακαθάριστου προϊόντος.⁶⁸ Έκτοτε, αν και η αμερικανική οικονομία έχει μεγαλώσει, η σχετική κυριαρχία της μειώνεται συνεχώς. Οι λόγοι ήταν αφενός μεν το αυξανόμενο κόστος για την διατήρηση της

---

⁶⁷ Πλατιάς (1995)

⁶⁸ Παπασωτηρίου (2009)

αμερικανικής ηγεμονίας παγκοσμίως (το οποίο ως φυσικό επόμενο δημιούργησε προβλήματα),⁶⁹ αφετέρου δε ο μετασχηματισμός της οικονομίας και του τρόπου παραγωγής.

Ειδικότερα, η βιομηχανική παραγωγή άρχισε να φθίνει και τμήματα αυτής (ειδικά εκείνων που κάποιος θα τα περιέγραφε ως τμήματα εντατικής εργασίας) μεταφέρθηκαν σε τρίτες χώρες λόγω μειωμένου εργατικού κόστους εκεί.

Παρ'όλα αυτά οι ΗΠΑ εξακολουθούν να έχουν μια σαφώς ανταγωνιστική οικονομία που σε κάποιες περιπτώσεις μάλιστα δείχνει να υπερτερεί και από αυτή της κινεζικής.⁷⁰ Όμως, αποτελεί και έναν από τους μεγαλύτερους οφειλέτες παγκοσμίως εκμεταλλευόμενη το ότι το δολάριο έχει καθιερωθεί ως παγκόσμιο αποθεματικό νόμισμα, γεγονός που της επιτρέπει να έχει αυξημένο χρέος το οποίο μπορεί να διαχειρίζεται αν και σημαντικό μέρος αυτού του χρέους το οφείλει προς την Κίνα.

Όσον αφορά την Κίνα στον τομέα της οικονομίας, κατάφερε να διατηρήσει τον μεγαλύτερο ρυθμό ανάπτυξης τα τελευταία τριάντα χρόνια αν και οι σχετικοί ρυθμοί τώρα δεν υπερβαίνουν το 10% όπως παλιά – αλλά η κινεζική ηγεσία έχει δεσμευθεί για τη συνέχιση αυτής της εκρηκτικής ανάπτυξης.⁷¹ Η αλλαγή αυτή η οποία αποτυπώθηκε στις στατιστικές έγινε εμφανής και στο εσωτερικό της ίδιας της χώρας σε επίπεδο υποδομών, εισοδημάτων και βιοτικού επιπέδου γενικότερα.

Επί παραδείγματι, υπήρξε επέκταση του οδικού δικτύου κατά σχεδόν 2,5 εκατομμύρια χιλιόμετρα (1996-2016), κατασκευάστηκαν νέα υπερσύγχρονα λιμάνια και αυξήθηκε το κατά κεφαλήν ΑΕΠ (40 φορές περισσότερο σε σχέση με τις αρχές του 1980).⁷²

Κατα συνέπεια, βελτιώθηκαν οι δείκτες υγείας, αυξήθηκε το προσδόκιμο ζωής, μειώθηκε ο αναλφαβητισμός, ενισχύθηκε η εκπαίδευση, η έρευνα και η τεχνολογική παραγωγή.

Διαπιστώνεται, λαμβάνοντας υπόψιν τα παραπάνω, ότι έχει αυξηθεί πολύ ο αριθμός των κινέζων που ασχολούνται με τις θετικές επιστήμες αλλά και έχει αναπτυχθεί η μέθοδος της αντιγραφής προϊόντων που φθάνει στο επίπεδο του *reverse engineering*. Το τελευταίο έχει πολλάκις σχολιασθεί με αποτέλεσμα η Αμερική να το κατατάξει στις πιθανές απειλές για την εθνική της ασφάλεια.⁷³ Δεν είναι σωστή η αντίληψη ότι οι δυο οικονομίες είναι αποκλεισμένες η μια από την άλλη, αντιθέτως δεδομένου της εμφάνισης ενός πολυσύνθετου και παγκοσμίου περιβάλλοντος μάλλον είναι αρκετά

---

⁶⁹ Πλατιάς (1995)

⁷⁰ Πετρόπουλος Χουλιαράς (2013)

⁷¹ Allison Graham. (2018). DESTINED FOR WAR?: Can America and China Escape Thucydides's Trap? New York: First Mariner Books.

⁷² Allison (2017)

⁷³ Allison (2017)

συνδεδεμένες. Δεν είναι τυχαίος άλλωστε ο διάλογος που αναπτύσσεται δημόσια γύρω από το λεγόμενο «U.S.-China Decoupling», δηλαδή την αποσύμπλεξη των δύο οικονομιών.

Οι απόψεις σχετικά με αυτό ξεκινάνε από την ύπαρξη ενός «επαναπροσδιορισμού» όπως διατυπώνεται από τον Lavin στο Forbes, όπου χαρακτηριστικά αναφέρει πως «Υπάρχει μια αναπροσαρμογή σε εξέλιξη και η βραχυπρόθεσμη τάση δείχνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε άλλους προμηθευτές εκτός από την Κίνα. Αλλά είναι μια αναπροσαρμογή σε αργή κίνηση και κανείς δεν μπορεί να προβλέψει εάν αυτή θα είναι μια μακροπρόθεσμη τάση ή αν πρόκειται για μια βραχυπρόθεσμη προσαρμογή που απλώς αντανακλά την ανάπτυξη των οικονομιών της Ινδίας, του Βιετνάμ και της Ινδονησίας. Αλλά το κυριότερο γεγονός είναι ότι η Κίνα θα συνεχίσει να είναι μέρος της αλυσίδας εφοδιασμού των ΗΠΑ για αρκετό καιρό ακόμη, γεγονός που ενισχύεται από την απόφαση των κυβερνήσεων Τραμπ-Μπάιντεν να μην επιδιώξουν εμπορικές συμφωνίες στην περιοχή της Ασίας μέσω της Εταιρικής Σχέσης Trans-Pacific.

Δεν υπάρχει αποσύνδεση σε εξέλιξη, αλλά υπάρχει – βραχυπρόθεσμα τουλάχιστον – μια εξισορρόπηση». Όσον αφορά τις απόψεις του Plender στους Financial Times ουσιαστικά μέσω του παραδείγματος της απεγγραφής της Didi από το Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, επιχειρηματολογεί για την ύπαρξη ενός τέτοιου μοτίβου και από τις δυο πλευρές αναφέροντας χαρακτηριστικά ότι «Ο κίνδυνος να αποσυνδεθεί η Κίνα από τις κεφαλαιαγορές των ΗΠΑ δεν μπορεί πλέον να αγνοηθεί. Αυτό είναι ένα σημαντικό μάθημα από την απόφαση αυτής της εβδομάδας του κινεζικού ομίλου Didi Chuxing, υπό την πίεση του κινεζικού επιτηρητή κυβερνοασφάλειας, να διαγραφεί από το Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης και να εισαχθεί στο χρηματιστήριο στο Χονγκ Κονγκ».

Εν πολλοίς, υπονοεί την γέννηση ενός μοτίβου απόσυρσης μεγάλων Κινεζικών εταιρειών από το χρηματιστήριο -ιδίως της Νέας Υόρκης με τελευταίο παράδειγμα την Didi- ως αποτέλεσμα των εντεινόμενων ελέγχων των Αμερικανικών ρυθμιστικών αρχών από την μια και της προσπάθειας της Κίνας να «χτίσει» μια ισχυρή χρηματαγορά όπου θα προσελκύει διεθνή κεφάλαια».

Τεχνολογία. Ο τομέας της τεχνολογίας τέλος είναι εξαιρετικά σημαντικός για την ισχύ ενός κράτους. Γύρω από αυτόν μπορεί να συγκροτηθεί το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στον τομέα της οικονομίας, αλλά και να δημιουργήσει ισχυρές ένοπλες δυνάμεις, χάρη στην χρήση της υψηλής τεχνολογίας, που θα ανατρέπουν το όποιο αριθμητικό πλεονέκτημα κάποιου αντιπάλου.⁷⁴

Δεν θα πρέπει να ξεχνάμε εξάλλου πως οδεύοντας στην περίοδο του δικτυοκεντρικού πολέμου, η

---

⁷⁴ Αθανάσιος Πλατιάς, (1995) Το νέο διεθνές σύστημα. Ρεαλιστική προσέγγιση διεθνών σχέσεων Αθήνα: Παπαζήση

χρήση τεχνολογίας στο σύγχρονο θέατρο επιχειρήσεων είναι εκ των ων ουκ άνευ. Ειδικότερα, οι ΗΠΑ είναι η πλέον προοδευμένη χώρα στον τομέα της αμυντικής τεχνολογίας, εισάγει συνεχώς νέα οπλικά συστήματα που βασίζονται σε έρευνα και μεταφέρει τομείς αυτής της έρευνας με μορφή ευρέως καταναλωμένων προϊόντων και υπηρεσιών.

Είναι χαρακτηριστικό πως οι ΗΠΑ παραμένουν μακράν πρώτες σε δαπάνες άμυνας, δαπάνες που σχετίζονται με διενέργεια επιχειρήσεων, εξοπλισμό, δαπάνες προσωπικού αλλά και έρευνας και ανάπτυξης (R&D), ενώ κάποια στιγμή είχαν φτάσει ξοδεύοντας μόνο το 4% του ΑΕΠ τους να δαπανούν το 43% των παγκόσμιων αμυντικών δαπανών.⁷⁵

Η Κίνα προσπαθεί να καλύψει την διαφορά σε επίπεδο τεχνολογικής ανάπτυξης που έχει σε σχέση με τις ΗΠΑ, μέσω της μεταφοράς τεχνολογίας (ως άνω) ακόμα και με αμφιλεγόμενους τρόπους. Εξάλλου η συνεχής μεγέθυνση της οικονομίας της είναι ένας παράγοντας που συμβάλλει ιδιαίτερα σε αυτό, καθώς έχει την δυνατότητα να χρηματοδοτεί σχετικά ερευνητικά προγράμματα.⁷⁶

Επίλογος

Εύλογο να προβάλλει κανείς το ερώτημα για το ποια θα μπορούσαν να είναι τα σημαντικότερα συμπεράσματα. Εδώ η αντιπαραβολή της πολιτικής και της θέσης των δύο χωρών θα προσέφερε μια καλύτερη εικόνα.

Οι ΗΠΑ, είναι μια χώρα η οποία θεωρείται (και είναι) η ισχυρότερη χώρα στον κόσμο. Άλλωστε, ζούμε στην εποχή της λεγόμενης Pax Americana. Δεν είναι όμως απλά η πιο ισχυρή χώρα στρατιωτικά ή οικονομικά. Είναι ο βασικός φορέας διατήρησης της αρχιτεκτονικής που προέκυψε στο τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου καθώς και από την πτώση των καθεστώτων του υπαρκτού σοσιαλισμού. Είναι στην πραγματικότητα η χώρα που επιθυμεί, αλλά και εργάζεται για την διατήρηση του status quo ή τουλάχιστον για την ελεγχόμενη διαφοροποίηση του ή ακόμα και την μετατροπή του σε ένα πολύπλοκο σύστημα. Έχουν μία μακρά παράδοση, στις ασκήσεις Στρατιωτικής Διπλωματίας σε διάφορα σημεία του κόσμου. Ένα από αυτά υπήρξε παραδοσιακά ο

---

⁷⁵ Παπασωτηρίου (2009) Χαράλαμπος, Η διεθνής πολιτική στον 21ο αιώνα. Αθήνα: Ποιότητα.

Ειρηνικός, όπου στην πραγματικότητα οριοθετούμε τις περιοχές που περιλαμβάνουν την Κορέα, την Ιαπωνία, την Αυστραλία έως και νότια και δυτικά της Κίνας.

Σε αυτές τις περιοχές η Αμερική προσπαθεί να ασκήσει μία συνολική επιρροή, να δημιουργήσει αμυντικές συμμαχίες οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν - από την ίδια - ως ένα αντίβαρο έναντι της αυξανόμενης επιρροής του κινεζικού καθεστώτος.

Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει να χρησιμοποιήσει, όπως και επιχειρεί να κάνει, ολιστικές προσεγγίσεις, οι οποίες θα της δώσουν την δυνατότητα να αξιοποιήσει τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα.

Κάνοντας δύο βήματα πίσω, θα μπορούσε κάποιος να πει, ότι τα πλεονεκτήματα αυτά δεν είναι αποκλειστικά οικονομικά ή στρατιωτικά, αλλά αποτελούν ένα σύνολο πραγμάτων που έχουν οικοδομηθεί σε βάθος χρόνου. Από την ίδια την εικόνα που η Αμερική έχει στον κόσμο, τόσο ως υπερδύναμη, όσο και ως πολιτισμική εικόνα ή ακόμα και ως ένα Έθνος ευκαιριών, Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης.

Παράλληλα, η Αμερική διαθέτει, σε μεγάλο βαθμό, τα απαραίτητα εργαλεία αλλά και την ιστορική εμπειρία για να επιτύχει τους στόχους της. Χάρη σε αυτήν την συσσωρευμένη εμπειρία μπόρεσε να δημιουργήσει διαδικασίες που της επιτρέπουν με μεγαλύτερη ευχέρεια, τουλάχιστον σε σχέση με τους ανταγωνιστές της, να κατανοεί το περιβάλλον και να αξιοποιεί τους πόρους της.

Με άλλα λόγια έχει ήδη κάνει τα λάθη της και η γραφειοκρατία της έχει μάθει από αυτά, ακριβώς αυτά τα λάθη είναι που της επιτρέπουν να κατανοεί ακόμη καλύτερα την αλλαγή που κάθε φορά χρειάζεται.

Αν θελήσει κάποιος να περιγράψει μία ακόμα ευρύτερη εικόνα, δεν μπορεί παρά να αναφερθεί σε έναν ανταγωνισμό δύο διαφορετικών φιλοσοφιών κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης.

Αφενός μεν οι Ηνωμένες Πολιτείες με τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία που τα ανοιχτά και φιλελεύθερα συστήματα έχουν αφετέρου δε η Κίνα με ένα ιδιότυπο αυταρχικό καθεστώς που ακροβατεί ανάμεσα στην μερική αξιοποίηση της Ελεύθερης αγοράς και στην έλλειψη δικαιωμάτων και ελευθεριών. Δεν πρόκειται λοιπόν για μία αναβίωση ανταγωνισμών του δεύτερου μισού του 20ου αιώνα. Είναι πολύ πιθανότερο να μπορεί να περιγραφεί ως έναν ανταγωνισμό ανάμεσα σε μία χώρα που χάνει την σχεδόν απόλυτη πρωτοκαθεδρία και σε μία άλλη που αναδύεται ως διεκδικητής ή τουλάχιστον συνδιαμορφωτής του πλαισίου.

.Η ιδιαιτερότητα έγκειται στο ότι η Κίνα, ως αναδυόμενη δύναμη, προβάλλει ένα διαφορετικό πλαίσιο κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής λειτουργίας σε σχέση με αυτό που η "Δύση" πρεσβεύει.

---

⁷⁶ Allison (2017)

Η Κίνα από την πλευρά της, αρχίζει σταδιακά να αποκτά κουλτούρα αλλά και τεχνογνωσία μεγαλύτερης δύναμης. Αρχίζει να αποκτά μεγαλύτερη εμπιστοσύνη τόσο στον τεχνολογικό εξοπλισμό των Ενόπλων Δυνάμεων της, όσο και στο ανθρώπινο δυναμικό της. Χαρακτηριστικό αυτής της ανανεωμένης αυτοπεποίθησης είναι η συμμετοχή της σε διεθνείς ασκήσεις, η προβολή οπλικών συστημάτων, καθώς επίσης και η προσπάθεια προβολής ισχύος ακόμα και πέρα από τα σύνορα της.

Είναι φανερό ότι προτεραιότητα για την Κίνα θα αποτελεί η διαμόρφωση του άμεσου περιβάλλοντος της. Με άλλα λόγια θα πρέπει να αντιμετωπίσει προκλήσεις που άπτονται των σχέσεων που ίδια έχει με γειτονικές χώρες από την Ινδία έως την Ιαπωνία.

Εξίσου σημαντικό θα είναι για την Κίνα να συνεχίσει να καλλιεργεί τις σχέσεις της με την Ρωσία, όχι μόνο γιατί στο πρόσωπο του Πούτιν μπορεί να βρει έναν σύμμαχο αλλά και επειδή μπορεί να αντλήσει τεχνογνωσία σε κρίσιμα για αυτήν σημεία. Η αναφερόμενη τεχνογνωσία δεν θα είναι απαραίτητα σε τεχνολογικό επίπεδο, μπορεί κάλλιστα να αφορά την οργάνωση και την διενέργεια ασκήσεων και αποστολών, τομείς όπου η Ρωσία έχει σαφώς μεγαλύτερη εμπειρία. Ένα εμπόδιο που μπορεί η Κίνα να αντιμετωπίσει, το οποίο δεν θα προέρχεται από τους ανταγωνιστές της, είναι οι ίδιες οι διαρθρωτικές αδυναμίες που τα αυταρχικά καθεστώτα έχουν. Τα καθεστώτα αυτά τείνουν να βασίζονται περισσότερο σε πρόσωπα και δίκτυα προσώπων παρά σε θεσμοποιημένες διαδικασίες. Αυτό είναι προβληματικό σε πολλαπλά επίπεδα. Σε ένα πρώτο επίπεδο σημαίνει μία σταδιακή απώλεια γνώσης, ουσιαστικά είναι δυσκολότερο να παραχθεί θεσμική μνήμη η οποία θα υπερβαίνει την θητεία των εκάστοτε προσώπων.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο μπορεί να σημάνει την έλλειψη ευελιξίας και την δυσκολία στην λήψη απόφασης, καθώς αυτή θα σημαίνει και μία συνακόλουθη ανάληψη ευθύνης, κάτι που σε ένα περιβάλλον άσκησης διοίκησης μέσω προσώπων μπορεί να αποδειχθεί πολλαπλά προβληματικό.

Όσο αναφορά την Στρατιωτική Διπλωματία των δύο χωρών έχει δοθεί ιδιαίτερο βάρος σε αυτήν και από τις δύο πλευρές, με την έννοια της ασφάλειας να υπερισχύει. Μέσω της Στρατιωτικής Διπλωματίας η Κίνα προσπαθεί να ενισχύσει το προφίλ της στην περιοχή της Ασίας και να βελτιώσει τις περιφερειακές της σχέσεις. Έχει πετύχει οικοδόμηση δεσμών και στρατηγική συνεργασία για την επίτευξη της στρατηγικής στραθερότητας. Απολαμβάνει την υποστήριξη πολλών αναπτυσσόμενων κρατών, ώστε να αναδιαμορφώσει το διεθνές σύστημα προς όφελος του. Οι ΗΠΑ από την πλευρά τους επενδύοντας στην ΣΔ, έχουν αναπτύξει ένα τεράστιο δίκτυο οργανισμών και ιδρυμάτων, προκειμένου να βελτιώσουν την συνεργασία σε θέματα ασφαλείας και ανταπόκρισης σε ανθρωπιστικές κρίσεις.

Εν κατακλείδι, θα μπορούσε κάποιος να υποστηρίξει πώς ένα τέτοιο περιβάλλον δημιουργεί δυσκολίες και μία σχετική έλλειψη εμπιστοσύνης και στους συνομιλητές αυτού του καθεστώτος καθώς δεν είναι εύκολο, στο πλαίσιο μιας προσωπικής κυριαρχίας, να συναφθούν μακρόχρονες συμμαχίες. Με πολύ απλά λόγια θα μπορούσε κάποιος να παρατηρήσει πως παρότι ο Σι Τζινπινγκ φαίνεται να εδραιώνει μακροχρόνια την κυριαρχία του, οι αβεβαιότητες γύρω από το μετά είναι υψηλές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δημήτρης Βαπορίδης 2019, Δημόσια Διπλωματία και Διεθνείς Σχέσεις της Ελλάδας, Μεταπτυχιακή Εργασία
- Λεοντίου Ειρ.2013, Διπλωματία, πολιτισμός, προπαγάνδα, τα όρια της πολιτιστικής διπλωματίας, μεταπτυχιακή εργασία
https://dione.lib.unipi.gr/xmlui/bitstream/handle/unipi/8346/Leontiou_Ireni.pdf?sequence=1&isAllowed=y 25.3.22
- Παπασωτηρίου, Χαράλαμπος. 2009. Η διεθνής πολιτική στον 21ο αιώνα. Αθήνα: Ποιότητα.
- Πετρόπουλος, Σωτήρης, Αστέρης Χουλιάρας. 2013. Η Κίνα και οι άλλοι. Οι σχέσεις της Κίνας με την Ευρώπη και τον κόσμο. Αθήνα: Παπαζήση.
- Πλατιάς, Αθανάσιος 1995. Το νέο διεθνές σύστημα. Ρεαλιστική προσέγγιση διεθνών σχέσεων. Αθήνα: Παπαζήση
- Ραγιάς Ιωάννης 2014 /Δημόσια Διπλωματία και Στρατηγική Επικοινωνία/Εκδόσεις Σταμούλη /σελ.40.
- Ρωσίδης Ζαφείρης Η Δημόσια Διπλωματία ως εργαλείο ισχύος στις Διεθνείς Σχέσεις, Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κ. Καραμανλής, Κείμενα εργασίας, (σελ.6)
  - Σαμαράς, Α. 2014 Εικόνες κρατών. Στρατηγική Επικοινωνία, ήπια ισχύς και μέσα

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Baylis, J. & Smith, S. (2007), Η Παγκοσμιοποίηση της Διεθνούς Πολιτικής: Μια εισαγωγή στις διεθνείς σχέσεις (Εκδόσεις Επίκεντρο)
- Brokaw, Tom. 1998 The Greatest Generation. New York: Random House, 1998
- Cable, J.(1981) Gunboat Diplomacy 1919-79: Political Applications of Limited Naval Force.Study in International Security, Palgrave Macmillan, Basingstoke 1981, p. 39
- Congbao Z. and Hai Z. eds.,2015 On Strategy for Military (Beijing: National Defense University Press [NDU],

- Chu Yongzheng, ed., 2015 Military Diplomacy Beijing: NDU Press, 117–125
- A.Cottey,A. Forster, (2004) Reshaping Defence Diplomacy: New Roles for Military Cooperation and Assistance, Oxford University Press, New, p. 6.
- Crawford Michael, 2008 The World Cruise of the Great White Fleet, Naval History and Heritage Command <https://www.history.navy.mil/browse-by-topic/exploration-and-innovation/world-cruise.html> ημερομηνία προσπέλασης 22/11/2021
- Allison Graham. 2018. DESTINED FOR WAR?: Can America and China Escape Thucydides’s Trap?. New York: First Mariner Books.
- Edmonds, E.1998 Beyond the Horizon: Defence, Diplomacy and South Africa’s Naval Opportunities,
- Edward J. Drea, Ronald H. Cole, Walter S. Poole, James F. Schnabel, Robert J. Watson, Willard J. Webb., 2013 History of the Unified Command Plan 1946-2012, Joint History Office-Office of the Chairman of the Joint Chiefs of Staff, Washington, DC
- Endo M. 2006 The University of Montana Douglas MacArthur's occupation of Japan| Building the foundation of U.S.-Japan relationship Scholar Works at university of Montana 80-83 <https://scholarworks.umt.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3123&context=etd>
- Erickson, Andrew S. and Strange, Austin M., "No Substitute for Experience" (2013). CMSI Red Books, Study No. 10.
- Farwell, James P., 2012 Persuasion and Power: The art of Strategic Communication, Washington, DC, Georgetown University Press.
- Frank Lavin, Forbes, This Is What U.S.-China Decoupling Looks Like, Dec 8, 2021, <https://www.forbes.com/sites/franklavin/2021/12/08/this-is-what-us-china-decoupling-looks-like/>
- Gu Dexin, ed., International Military Relations, vol. 1 (Beijing:Encyclopedia of China Publishing House, 2007, 1.
- Huntington, Samuel. The Soldier and the State (New York: Random House, 1958)
- John Plender 2021 Financial Times, Investors can no longer ignore China-US decoupling threat, DECEMBER 3 <https://www.ft.com/content/d7ac4638-efb3-4777-a522-edff9e08008b>
- Kenneth W. Allen et al., 2015 “China’s Defense Minister and Ministry of National Defense,” in The PLA as Organization v2.0, ed. Kevin Pollpeter and Kenneth Allen, (Vienna, VA:

Defense Group, Inc.

- Kennan, George F. Foreign Relations of the United States, 1948, Volume VI, (Washington, D.C.: U.S Government Printing Office, 25 March 1948), 691-719.
- Kennan, George F. Policy Planning Staff/28: Recommendations With Respect to U.S. Policy toward Japan. (Washington D.C.: U.S Government Printing Office, 25 March 1948).
- Li Lu and Li Jing, 2014 “‘Peace Mission’ Is Deeply and Broadly Meaningful ,” PLA Daily, September 5,
- K. Muthanna,. Military diplomacy, (2011) Journal of Defence Studies“,
- Miles Yu, 2014 “Tanked in Russia, ” Washington Times, August 21, www.washingtontimes.com/news/2014/aug/21/inside-chinatanked-in-russia/?page=all
ημερομηνία προσπέλασης 25/11/202
- Miller, Julie. Truman or MacArthur: Who’s In Command? (United States Marine Corps Command and Staff College, 1992)
- Nicholas R. Yetman, 2019 The United States and China: The Future of INDOPACOM, School of Advanced Military Studies US Army Command and General Staff College, Fort Leavenworth, K
- Sirilal, “Chinese Submarine Docks in Sri Lanka Despite Indian concerns,” Reuters, November 2, 2014, www.reuters.com/article/us-sri-lanka-china-submarineidUSKBN0IMOLY20141102
ημερομηνία προσπέλασης 28/11/202
- C. Saunders Ph. 2006 China’s Global Activism: Strategy, Drivers, and Tools (Washington, DC: NDU Press
- Saunders, 2006 China’s Global Activism: Strategy, Drivers, and Tools (Washington, DC: NDU Press
- Shea, Timothy 2005 Transforming Military Diplomacy. Joint Forces Quarterly, Issue Thirty-Eight, 51-52.
- Roberts, Walter R. “What is Public Diplomacy? Past Practices, Present Conduct, Possible Future.” Mediterranean Quarterly 18.4, 36-52. Smyth, Rosaleen. “Mapping US Public Diplomacy in the 21st Century
- Tuch H. Communicating with the World: US Public Diplomacy Overseas, 1993, St. Martin’s Press, New York, σελ.6.3
- Weitz, R. 2015 PARSING CHINESE-RUSSIAN MILITARY EXERCISES. Strategic

Studies Institute, US Army War College. <http://www.jstor.org/stable/resrep11289>

- Xinhua, Chinese, 2012 Belarusian Airborne Troops Hold Joint Exercise in China,” November 27 <http://english.peopledaily.com.cn/90786/8035739.html> ημερομηνία προσπέλασης 28/11/2021
- Xinhua, China, 2013 Indonesia Airborne Troops Complete Anti-Terrorism Exercise,” November 11, www.globaltimes.cn/content/824095.shtml#.UvPw2P0ZIYV ημερομηνία προσπέλασης 28/11/2021
- Yao Jianing, 2014 Four Meetings Between Chinese and U.S. Naval Chiefs in One Year,” China Military Online, September 18, 2014, http://eng.chinamil.com.cn/news-channels/china-military-news/2014-09/18/content_6144343 ημερομηνία προσπέλασης 22/11/2021
- Zhang Tao, 2014 “Defense Ministry’s Regular Press Conference on Dec. 25, 2014,” Ministry of National Defense, December 25, http://english.chinamil.com.cn/news-channels/2014-12/25/content_6284814.htm ημερομηνία προσπέλασης 28/11/2021
- Zhang Tao, 2015 “China, Pakistan Launch Joint Air Drill,” China Military Online, September 6, , http://english.chinamil.com.cn/news-channels/china-military-news/2015-09/06/content_6667497.htm ημερομηνία προσπέλασης 28/11/2021

Λοιπές πηγές

- Anixneuseis.gr Αμυντική διπλωματία, ο ρόλος της στην εξωτερική πολιτική της χώρας
- Britannica.gr
- Herspring, Dale. 2005 The Pentagon and the Presidency: Civil-Military Relations from FDR to George W. Bush (Lawrence: University Press of Kansas,
- U.S. Army Center for Military History 1990 Dwight David Eisenhower: The Centennial, Center for Military History Publication 71-40. (Washington, D.C.: Government Printing Office, March
- US Department of Defence, U.S. INDO-PACIFIC Command, <https://capstone.ndu.edu/Portals/83/194%20INDOPACOM%20Trip%20Book%20Final.pdf> ημερομηνία προσπέλασης: 11/11/2021
- Truman library.gov, The firing of Mc Arthur, ανακτήθηκε στις 25.3.22

- <https://www.trumanlibrary.gov/education/presidential-inquiries/firing-macarthur>
- All-Military Military Affairs Management, 2011 ed., PLA Military Terminology (Beijing: Academy of Military Sciences Press, 2011, 1063
  - China's Military Strategy"; Information Office of the State Council, "The Diversified Employment of China's Armed Forces."
http://english.www.gov.cn/archive/white_paper/2014/08/23/content_281474982986506.htm
ημερομηνία προσπέλασης, 28/11/2021
  - Information Office of the State Council, "China's Military Strategy," May 2015, People's Republic of China Ministry of Defense, http://eng.mod.gov.cn/Database/WhitePapers/2015-05/26/content_4586715.htm ημερομηνία προσπέλασης 25/11/2021
  - State Council Information Office, 2017"China's Policies on Asia-Pacific Security Cooperation," January 11
  - The State Council 2015 China's Military Strategy
http://english.www.gov.cn/archive/white_paper/2015/05/27/content_281475115610833.htm
ημερομηνία προσπέλασης 25/11/2021